

● SVEČANA SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD

30 LET SAMOUPRAVLJANJA

Delegati delavskega sveta SOZD so se 26. junija zbrali na svečano sejo, posvečeno 30-letnici samoupravljanja in prazniku občine Ljubljana-Bežigrad. Svečane seje so se poleg delegatov delavskega sveta, koordinacijskega odbora sindikata SOZD, članov prvega delavskega sveta, dosedanjih predsednikov delavskih svetov, poslovnih organov udeležili še: Joško Pirnar, predsednik občinske konference SZDL Ljubljana-Bežigrad, Vili Guček, sekretar občinske konference SZDL Ljubljana-Bežigrad, Marko Kocijan, predsednik bežigradskega občinskega sindikalnega sveta, Jurij Zavec, predsednik bežigradskega izvršnega sveta in drugi. Zbranim je govoril predsednik delavskega sveta SOZD Janez Očepek. Njegov govor objavljamo v celoti. Člani prvega delavskega sveta, ki še delajo pri IMP ali pa so se pri nas upokojili (skupaj jih je še 12), so prejeli spominska priznanja. Prisotnim je spregovoril še Marko Kocijan, ki je poudaril pomembnost prehojene poti tridesetih let in resnost sedanjega trenutka, ko se moramo vsi in vsakdo prizadevati za uresničitev ciljev gospodarske ustalitve. Svečano sejo je zaključil naš moški pevski zbor.

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

Zbrali smo se na svečani seji delavskega sveta SOZD IMP, da proslavimo 30-letnico samoupravljanja v socialistični Jugoslaviji in v IMP. Posebno prijetno nam je, da

ob tej priložnosti počastimo tudi 24. julij, praznik občine Ljubljana-Bežigrad, v kateri je sedež naše sestavljene organizacije združenega dela. Ob tej priložnosti prisrčno pozdravljam predstavnike družbenopolitičnih organiza-

cij občine Ljubljana-Bežigrad, predstavnike občinske skupščine in njenih organov, delegate delavskega sveta SOZD IMP in druge delavce IMP. Med našimi delavci pe posebej pozdravljam člane prvega delavskega sveta izpred 30 let ter predsednike delavskih svetov IMP od leta 1950 pa do danes.

Jutri bo minilo 30 let, odkar je Ljudska skupščina Jugoslavije sprejela temeljni zakon o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj po delovnih kolektivih; zakon, ki je bil logična posledica revolucije, začete z oboroženim bojem ter zrcalo idejne usmeritve KP oz. ZK in želja najširših delavskih množic. Ta zakon je tudi formalno in pravno na široko odprl pot našemu delavskemu razredu in s tem celotni družbi k takratni viziji delavskega ra-

zreda celotnega sveta in današnji stvarnosti, življenju in graditvi socialističnega samoupravljanja v Jugoslaviji

MED PRVIMI URESNIČILI ZAKONSKA DOLOČILA

Čeprav so nekatere organizacije izvolile prve delavske svete še pred sprejetjem navedenega zakona, smo bili delavci IMP oz. takratnega »Toplovoda« med prvimi, ki smo sledili njegovi vsebini, enostavno povedani s Titovimi besedami »tovarne delavcem«. Čez 12 dni bo namreč minilo 30 let, odkar je bil v IMP izvoljen prvi delavski svet.

Misel o delavskem upravljanju se je pojavljala hkrati z

rojstvom delavskega razreda in delavskega gibanja, teoretične zasnove pa zasledimo že pri utopičnih socialistih ter nato v delih Marxa in Engelsa, ki sta prikazala zgodovinsko nujnost tega procesa.

Z zmago narodne revolucije leta 1945 je nastala nova socialistična Jugoslavija, z novimi družbenoekonomskimi odnosi. Za naše povojno obdobje je bilo značilno uveljavljanje moči države in njenega aparata. Kljub temu lahko ugotovimo, da so takoj po vojni delavci delno sodelovali pri upravljanju podjetij že pred uvedbo delavskih svetov in to prek delavskih zaupnikov in sindikatov. Ti so imeli po zakonu določene pravice pri urejanju

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda

Ta julijski praznik je spomin na dan, ko je počila prva partizanska puška.

Z oboroženimi akcijami so prve partizanske skupine začele boj proti neustavljivi sili — fašizmu, ki je leta 1939 v Evropi začel svoj »veliki« pohod in so pred njegovo močjo padale armade. Čeprav je vse kazalo, da je moč fašizma nezlomljiva, so partizani dokazali, da njihove akcije niso bile zaman, saj so obrodile velike uspehe. Iz velikega vojnega požara so naši borci izšli kot zmagovalci. Razkosani Jugoslaviji so po štiriletnih trdih in krvavih bojih izborili svobodo.

Na temeljih narodnoosvobodilne borbe gradimo sistem splošnega ljudskega odpora.

Od dne, ko smo postali svobodni, smo si s Titom na čelu ustvarili lep včeraj, danes in jutri. Za ohranitev tega in še nadaljnje zagotavljanje lepega jutrišnjaka pa se bomo trudili sedaj, žal brez Tita. Z njegovimi idejami okrepljeni, se danes spopadamo s stabilizacijo našega gospodarstva.

Živimo v bratstvu in enotnosti naših narodov, v sožitju z vsemi sosedi. Nikomur ne dovolimo, da bi ogrožal našo neodvisnost in segal po pridobitvah naše revolucije.

M. PRIMC

Člani prvega delavskega sveta z nekaterimi poznejšimi predsedniki delavskih svetov.

S svečane seje delavskega sveta SOZD, od leve: Franc Kumše, generalni direktor SOZD; Jurij Zavec, predsednik IS skupščine občine Ljubljana-Bežigrad; Joško Pirnar, predsednik bežigradskega občinskega sindikalnega sveta in Stanko Krumpak, direktor IMP Mettall.

(Nadaljevanje s 1. strani)

gospodarskih vprašanj, vprašanj organizacije proizvodnje ipd.

Proizvodna posvetovanja so bila tudi način, kako delavce približati upravljanju, ker pa so bila brez širših pravnih podlag, niso mogla prevzeti dela v zvezi z upravljanjem podjetij.

Analiza praktičnih posledic centralističnega upravljanja gospodarstva je pripeljala do logičnega sklepa, da so potrebne bistvene spremembe v sistemu upravljanja in da je treba upravljanje kar najbolj približati delavcem. S tem se je rodila tudi odločitev, da je umestna ločitev partije od državnega aparata, da bi partija lahko še naprej ostala avantgarda, ki idejno vodi in usmerja delavsko gibanje.

Sveti direktorjev so bili zadnji korak pred uvedbo samoupravljanja, saj so pomenili začetek neposredne udeležbe delavskega razreda pri delitvi.

Ob koncu leta 1949 je tovariš Kidrič sklical sestanek s predstavniki sindikatov. Pogovarjali so se o predlogu vlade, da bi začeli ustanavljati

delavske svete. Sprejeli so sklep, da je treba prakso delavskih svetov skrbno proučiti. To začetno delo naj bi spremljal sindikat. Tako je bilo 23. decembra 1949 izdano navodilo o ustanavljanju in delu delavskih svetov v državnih gospodarskih podjetjih.

Izbrali so večja pomembnejša državna podjetja v vseh republikah (215, v Sloveniji 47), v katerih je bilo treba voliti nove organe. V zelo kratkem času je bilo v Jugoslaviji ustanovljenih 800 delavskih svetov (še pred izdajo zakona). Interes delavcev za samoupravljanje v podjetjih je bil tako velik, da je bilo treba ta proces pred izdajo zakona celo zavirati.

Že v nekaj mesecih praktičnega dela se je izkazalo, da je delavsko-samoupravljanje prav tista oblika, po kateri bo lahko delavski razred prevzel neposredno upravljanje gospodarstva.

TOVARNE DELAVCEM

27. junija leta 1950 je Ljudska skupščina sprejela temeljni zakon o upravljanju z državnimi gospodarskimi

podjetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih. To je bil najbolj revolucionaren akt po sprejetju zakona o nacionalizaciji sredstev za proizvodnjo in prvič po oktoberski revoluciji je neka komunistična partija obnovila najbolj radikalna stališča klasikov marksizma o državi. Zakon je vnesel velike spremembe v družbenoekonomsko ureditev določeno z ustavo iz leta 1946 in zahteval spremembo državno-centralističnih s samoupravnimi demokratičnimi odnosi. Z uvedbo delavskih svetov so delavci začeli upravljati tovarne v imenu družbe in s tem je bil ustvarjen temelj, da tisti, ki dela, tudi žanje plodove svojega dela. Delavski sveti imajo v razvoju socialističnega samoupravljanja zgodovinski pomen, saj predstavljajo ogrodje samoupravnih odnosov, hkrati pa so najpomembnejši organ delavske samouprave.

V govoru ob izdaji predloga navedenega zakona je tovariš Tito v Ljudski skupščini med drugim poudaril naslednje: »S prevzemom sredstev za proizvodnjo v državne roke se še ni uresničilo akcijsko

geslo »tovarne delavcem«, ker geslo »tovarne delavcem, zemljo kmetom« ni abstraktno propagandistično geslo, temveč ima globljo vsebino.

Nekateri mislijo, da je uvedba tega zakona preuranjena, da delavci ne bodo sposobni voditi tovarne in podjetja...

Ali bomo čakali, da bodo vsi delavci enako pametni in sposobni za upravljanje podjetij? Razume se, da ne, ker bi morali čakati neskončno dolgo. Delavci si bodo pridobili potrebne izkušnje ravno v procesu upravljanja in dela.

Koliko časa bo trajal ta proces? Na to se sedaj ne da odgovoriti, ker je odvisno od več dejavnikov. Odvisno je od tega, kako hitro bo napredoval kulturni razvoj delavcev, to je vsebinska izobrazba ljudi, da bodo sposobni za uspešno upravljanje v korist skupnosti, tovarn itd.

Naša pot v socializem je ta, da mi marksistično znanost dosledno izvajamo v praksi v skladu s posebnostmi, ki obstoje v naši domovini. Za nas ta znanost ni dogma, ampak sredstvo za vodenje, sredstvo za usmeritev v vsaki konkretni situaciji, ne glede na to, kako je zamotana.

To so bile besede tovariša Tita izrečene pred 30 leti.

Samoupravljanje je v teh letih prešlo pot od prvih delavskih svetov kot posvetovalnih poskusnih teles v letu 1950, delavskih svetov in upravnih odborov, izvoljenih na podlagi temeljnega zakona iz leta 1950, nadaljnega razvoja z Ustavnim zakonom iz leta 1953, ustavo SFRJ iz leta 1963, ustavnimi amandmaji iz leta 1971, ustavo SFRJ iz leta 1974, zakonom o združenem delu iz leta 1976 ter drugimi sistemskimi zakoni, do celovitega družbenega sistema, kjer prevladuje družbena lastnina proizvodjalnih sredstev in kjer združeni proizvajalci vse bolj odločajo o vseh dejavnostih svojega dela, ravno tako pa o celotnem razvoju družbe.

Samoupravljanje se je močno razvilo in zajelo celotno družbeno življenje ter postalo podlaga proizvodnih odnosov. Uveljavilo se je kot

prevladujoč družbenoekonomski odnos, kot bistvo družbenega, socialnega, ekonomskega, političnega in celotnega bitja socialistične Jugoslavije, kot ideologija in kot način vsakodnevnega mišljenja. Samoupravljanje je postalo dejstvo in praksa milijonov ljudi, trajna, neodtujljiva pravica in dolžnost vseh delovnih ljudi. Pokazalo se je kot najmočnejši faktor spodbujanja dejavnosti in ustvarjalnosti ljudi na vseh področjih družbenega življenja in kot močan spodbujevalec razvoja materialne podlage delovnih ljudi. Kakovost tega odnosa se je pokazala predvsem z bolj demokratičnim in humanim načinom reševanja konfliktov in nasprotij, ki se pojavljajo v razvoju družbe.

»Samoupravljanje je takšna oblika proizvodnih odnosov, v katerih dobiva delovni človek možnost, da neposredno upravlja in odloča o sredstvih, pogojih in rezultatih svojega dela, to pa je bistvo socialističnih odnosov med ljudmi«, je zapisal Edvard Kardelj.

Uvedba delavskega samoupravljanja je pospešila hitro rast in razvoj tudi v IMP Ljubljana. Delovni ljudje so občutili, da je od njih samih največ odvisno, kako bodo delali na delovnem mestu, doma in v širši družbeni skupnosti. Zato so bili in so iz dneva v dan vedno bolj zavzeti, da v organe delavskega samoupravljanja in delegacije izvolijo najboljše in najbolj zavedne člane naše socialistične samoupravne skupnosti. Začetek revolucionarnega procesa v oblikovanju novega proizvodnega sistema, kot popolna afirmacija delovnih ljudi, ki so edini nosilci družbene reprodukcije, je bil 8. julija 1950. leta, ko je bil izvoljen prvi delavski svet. Prvi upravni odbor je bil izvoljen 9. julija 1950. leta. Prvi delavski svet je štel 27 članov, prvi upravni odbor pa 7 članov.

CENTRALIZIRANI SISTEM UPRAVLJANJA NI USTREZAL

Že v prvih letih po uvedbi samoupravnega proizvodnega načina v IMP Ljubljana je bilo čutiti, da centralizirani sistem upravljanja preko enega samega delavskega sveta, ob siceršnji polni pomoči upravnega odbora, ne ustreza glede na različne dejavnosti in prostorsko razdrobljenost dejavnosti IMP

IMP GLASNIK izdaja Delavski svet SOZD IMP — Industrijska montažna podjetja v Ljubljani. Izhaja mesečno v 9.550 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Titova 37. Ureja uredniški odbor: Boris Bernetič, Miro Dražumerič, Drago Goli, Janez Kržmanc, Ela Mulej, Iztok Munih, Janez Rojic, Janko Siranko, Tone Štrus (odgovorni urednik), Slavko Žagar. Tiska: Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP GLASNIK oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

Ljubljana. Zato se je proces decentralizacije začel že leta 1956 in dobil leta 1960 zaozroženo podobo z oblikovanjem ekonomskih enot. Izvoljeni so bili štirje delavski sveti v ekonomskih enotah in centralni delavski svet. Delavski sveti so samostojno odločali o vseh zadevah ekonomske enote. Če je problematika zajemala celotno področje, je bilo odločanje pridržano centralnemu delavskemu svetu podjetja.

Z uveljavljanjem ustavnih dopolnil so delavci IMP Ljubljana začeli že v letu 1970, ko sta bila namesto prejšnjega upravnega odbora, na temelju XV. ustavnega dopolnila ustanovljena Odbor za gospodarjenje in Odbor za programiranje in razvoj. Nadaljnji kakovostni premik v razvoju samoupravnih odnosov beležimo v letu 1973, ko so vzpostavljena delegatska razmerja neposrednih oblik samoupravljanja. Tedaj je bil 19. julija 1973 podpisan samoupravni sporazum o združitvi osmih TOZD in delovne skupnosti v delovno organizacijo IMP Ljubljana. Poleg odnosov, ki so bili opredeljeni v internih razmerjih, so bila dana tudi izhodišča za nove odnose pri vključevanju v širšo družbeno skupnost preko delegatskega sistema.

IMP Ljubljana je s svojim načinom in doseženo visoko stopnjo učinkovitosti v poslovanju in s stalnim poglobljanjem samoupravnih odnosov in novih oblik urešničevanja samoupravljanja kmalu postalo jedro tehnološkega, ekonomskega in socialnega razvoja. Zaradi tega je že v letih prvega obstoja, še bolj pa po letu 1960 postalo nosilec integracijskega procesa. Pri tem si je prizadevalo za doseganje bistva integracijskih procesov, ki so omogočali povezovanje organizacij združenega dela zaradi racionalnega in bolj uspešnega poslovanja.

Tradicionalno, živahno in razgibano samoupravno in družbenopolitično življenje v IMP, ki sem ga orisal zelo na kratko in ki nikoli ni poznalo mrtvila, brezcilnosti in brezvoljnosti, se je okoli leta 1970, po sprejetju ustavnih dopolnil še bolj razširilo in stalno stopnjevalo. Po že omenjenem podpisu samoupravnega sporazuma o združitvi v DO IMP, smo v ustavi iz leta 1974 našli nov temelj za še hitrejše razvijanje družbenoekonomske in s tem samoupravnih in delegatskih odnosov, ki so se takrat v praksi šele rojevali. Od 8 v

letu 1973 se je v pičlih 4 letih razvil kar 17 temeljnih organizacij. Vsaka od njih je tudi samoupravno, začeni z delavskim svetom, takoj zaživele. Čez nekaj dni bodo potekla štiri leta, ko smo spoznali, da se tako naglo in še hitreje poslovno-gospodarsko in družbenoekonomske lahko razvijamo le v višji obliki samoupravne organiziranosti oz. združevanju dela in sredstev; odločili smo se namreč, da delovno organizacijo samoupravno preoblikujemo v sestavljeno organizacijo združenega dela.

PONOSNI NA PREHOJENO POT

Danes, ko zremo na prehojeno pot dobrih treh desetletij dela in razvoja od nekaj deset monterjev do sestavljene organizacije združenega dela IMP, v katero je združenih 8 delovnih organizacij s 26 TOZD s skupno blizu 10.000 delavcev, ki bomo letos ustvarili preko 700 milijard starih din celotnega prihodka in ki v svoji dejavnosti zavzema vodilno mesto v državi ter 13. mesto med sestavljenimi organizacijami v Sloveniji smo lahko upravičeno ponosni na dosežene rezultate, ki so plod našega dela, truda in prizadevanj; še mnogo bolj pa smo ponosni in srečni zato, ker smo skozi 30-letno graditev samoupravljanja mi sami soodločali o lastnih razvojnih poteh, o poslovanju in gospodarjenju, o poteku delovnega procesa, o uporabi ustvarjenih sredstev, o pogojih in rezultatih svojega dela, skratka o svoji usodi. Izreden občutek ima vsak, kdor spozna, da o svojem delu, o svojih rezultatih, o celotnem življenju odloča sam oz. skupno s sodelavci in da ne obstaja nekdo, ki bi mislil in odločal za njega ali namesto njega. Kljub temu, da je tridesetletno uveljavljanje samoupravljanja pognalo globoke korenine, pa so med nami še taki, ki bi jim bilo ljubše, da drugi mislijo in odločajo namesto njih, kot tudi taki, ki menijo, da opravljajo tako poslanstvo, da lahko odločajo o in namesto drugih.

Povsem na jasnem smo si, da so tako nagel razvoj, rast in nadpovprečne rezultate IMP ob stalnem poslovnogospodarskem, tehnično-tehnološko in organizacijskem napredku omogočali le hkrati stalno se razvijajoči družbenoekonomske in s tem samoupravni odnosi. Delovnemu človeku smo vedno posvečali prvo skrb. Toda ne le njegovemu delovnemu okolju, delovnim pogojem, ekonomski in socialni varnosti,

njegovim interesom na kulturnem, športnem in drugih področjih, ki so neposredno povezani z delom. Prva skrb mu je veljala kot samoupravljalcu ne le z zagotavljanjem vseh pogojev za nemoten potek samoupravnih odločitev, ampak tudi z vzgajanjem v aktivnega samoupravljalca. Prav zaradi tega je cela vrsta naših delavcev našla svoj »drugi dom« v IMP si izoblikovala globok in močan čut pripadnosti temu kolektivu in si z večletnim ali celo večdesetletnim delom v njem stkala tako trdne vezi, da jih je le v izjemnih primerih pripravljena pretrgati.

Verjetno tako kot povsod, sta tudi v IMP jasno vidna mesto in vloga delavskega sveta kot najvišjega organa upravljanja v organizaciji združenega dela v sistemu samoupravljanja. Skozi tridesetletno tradicijo, izkušnje in uveljavljanje je danes dejansko najvišji organ upravljanja. Minili so časi, ko je bilo mogoče določeno odločitev »spraviti« skozi delavski svet. Delavski svet ni več organ, ki bi brez razmišljanja potrdil kakršenkoli predlog; je organ, skozi katerega odločitve se zrcali volja večine delavcev, organ, ki ima svoj »jaz«, ki se zaveda svojih funkcij in pristojnosti, ki dejansko odloča sam in samostojno. Na drugi strani pa je jasno, da so druge oblike samoupravnega odločanja danes še manj razvite kot odločanje preko delavskega sveta, ker so zahtevnejše pa tudi mlajše po času, odkar jih uveljavljamo. V mislih imam predvsem celoten delegatski sistem »zunaj« OZD, se pravi v družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih, delno pa tudi v oblikah združevanja dela in sredstev, zlasti višjih, kot so SOZD, banka in poslovna skupnost. Dalje so tu zbori delavcev, organi samoupravne delavske kontrole, disciplinska komisija, ki v celotnem samoupravnem sistemu še ne predstavljajo tako kvalitetne vsebine samoupravljanja, kot prav delavski svet. Prav tu tiči eden izmed glavnih razlogov nesporne ugotovitve, da ima delavec manjši vpliv na odločanje v družbenopolitični, samoupravni interesni skupnosti ter zlasti v zahtevnejših oblikah združevanja dela in sredstev, kot pa v lastni temeljni organizaciji združenega dela.

Kljub uspehom, ki smo jih v IMP dosegli na poslovnogospodarskem, družbenoekonomske in samoupravnem področju pa se zave-

● PODELITEV PRIZNANJ ČLANOM PRVEGA DELAVSKEGA SVETA

Branislavu Remicu

Stanku Krumpaku

Ivanu Hajbergerju

damo vseh nepravilnosti, negativnosti, pomanjkljivosti in nedorečenosti, ki nas spremljajo. Tudi če smo kdaj preveč samokritični, je mnogo bolje, kot če bi se slepili z doseženim ali lakirali napake. Dobro vemo, da se še premalo dogovarjamo in sporazumevamo, da realizacija dogovorjenega ne gre vedno gladko, da kljub nemajhnemu združevanju sredstev še ne dosegamo tega, kar bi morali, da se večkrat obnašamo zelo neposlovno, da premalo vlagamo v lasten

tehnično-tehnološki razvoj in v izvoz, da se ponekod z zasledovanjem pretežno lastnih interesov zapiramo vase ipd. Dejstvo (da ne rečem opravičilo) je, da smo danes izredno velika sestavljena organizacija s pestro dejavnostjo in številnimi proizvodnimi programi, razprostrta širom Slovenije od Kopra do Murske Sobote, kjer ni enostavno sporazumno usklajevati medsebojnih interesov. Toda v

(Nadaljevanje na 4. strani)

Vinku Drolcu

Francu Pokornu

Janezu Hribarju

(Nadaljevanje s 3. strani)

aktivnosti in stalni prisotnosti naših družbenopolitičnih organizacij (zlasti ZK in sindikata) in razvitosti samoupravnega odločanja ob jasno določenih ciljih združevanja v SOZD IMP in bodoči usmeritvi je moč, da sedanje pomanjkljivosti hitreje krčimo in smejeje uresničujemo družbenoekonomske funkcije naše sestavljene organizacije. Ob tem se vsekakor ne moremo strinjati z ocenami nekaterih, ki pavšalno IMP dajejo negativni predznak in mu prerokujejo nič kaj obetavne prihodnosti. Dokazali

smo, da znamo delati in upravljati. Tako bomo tudi v bodoče.

Zadnje volitve v delavske svete in druge organe upravljanja v IMP smo uspešno opravili marca letos. V vseh TOZD, delovnih skupnostih, DO in SOZD smo izvolili skupno 44 delavskih svetov, v katerih je 652 delegatov, kar pomeni, da je približno vsak 15. delavec delegat delavskega sveta. Če bi sem šli še vse druge neposredno voljene organe, bi ugotovili, da smo na teh volitvah neposredno izvolili preko 1200 delavcev. V to številko pa niso všteti člani delegacij v skupščine

družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, delegati v različnih organih in organizacijah izven IMP, niti člani izvršilnih organov in komisij delavskih svetov, kar zgovorno pove, kako velik del naših delavcev je neposredno vključenih v različne samoupravne organe.

PROCES UVELJAVLJANJA SAMOUPRAVLJANJA NI KONČAN

Novoizvoljeni organi smo torej šele pred kratkim zgrabili za delo. Čaka nas izredno naporen mandat, saj bomo morali poleg tekočih nalog še več pozornosti posvetiti nadaljni izgradnji in utrjevanju družbenoekonomske funkcije celotne SOZD IMP, posebno pa celotnim družbenim prizadevanjem gospodarske ustalitve. Vsak nov mandat nam pomeni več izkušenj, več znanja in še globlje prodiranje samoupravljanja v našo vsakdanjo prakso. Kljub temu, da je tako veliko število naših delavcev neposredno vključenih v samoupravne organe, še ne pomeni, da so vsi dovolj aktivni, zreli in sposobni za odgovorne naloge, ki jim jih nalagamo. Zato se bomo morali v organih samih, zlasti pa v družbenopolitičnih organizacijah še vztrajneje boriti za večjo usposobljenost in aktivnost vseh delegatov.

Proces uveljavljanja samoupravljanja, ki traja že 30 let, še zdaleč ni končan. Vrsta vprašanj je še odprtih, nedodelanih, posebno v praksi, toda cilji, ki jih zasledujemo, so popolnoma jasni. Zato bomo morali tudi mi sami, ki se s temi problemi srečujemo v praksi, več pozornosti posvetiti optimalizaciji in racionalizaciji postopkov, ki vodijo do samoupravnih odločitev, še posebno zato, da se nam ne bi zaradi v mnogočem kompliciranih in nedorečenih proceduralnih vprašanj, ki nam jemljejo veliko truda in moči, razblinila in zabrisala bistvo oz. vsebinsko vprašanje, o čemer pravzaprav odločamo. Navedena vprašanja še zdaleč niso fraza ali politična parola. Njihovo hitrejšo razreševanje nam bo pomenilo pospešeno aktivno vključevanje širših in širših krogov delavcev v samoupravne odločitve in — kar ni nič manj pomembno — cenejše sprejemanje samoupravnih odločitev. To govorim zato, ker »kulturni razvoj delavcev, to je vsestranska izobrazba ljudi, da bodo sposobni za uspešno upravljanje in korist skupnosti«, kot je dejal tovariš Tito pred 30 leti, danes še

zdaleč ni končan. Še vse preveč je zgornjih primerov, da posamezniki poznajo le svoje pravice, o obveznostih pa ne čujejo nič slišati, da je njihov čut za družbeno lastnino proizvodnih sredstev in dohodka še povsem nerazvit, da so s svojimi ozko osebnimi, egoističnimi interesi, katerih začetek in konec sta čim lažnejše delo in čim večji osebni dohodek, še daleč od lika samoupravljalca v socialistični družbi. Žal se nam ob tem še marsikje ni posrečilo izoblikovati meril, ki bi lenega delavca jasno ločevala od pridnega, slabega od dobrega. Skratka, izredna demokratičnost, človečnost in solidarnost našega samoupravnega sistema in pa naša neodločnost so na široko odprli vrata takim, ki samo jemljejo, dajejo pa malo ali celo nič, ki poznajo samoupravo le, ko gre za njihove pravice, ki so jih polna usta samoupravljanja in nič več, se pravi takim, ki v bistvu na nek način izkoriščajo druge in pa sistem socialističnega samoupravljanja kot tak.

Vse nas, še zlasti pa organe upravljanja in druge organe ter družbenopolitične organizacije, čakajo torej še obsežne zadolžitve pri nadaljnjem razvijanju sistema socialističnega samoupravljanja, še posebej pa človekove samoupravljalke, delovne in obče družbene zavesti.

POVEZANOST S ŠIRŠO DRUŽBENO SKUPNOSTJO

Čeprav se IMP danes pojavlja v več kot desetih slovenskih občinah, smo z bežigraske povezani daleč najtesneje, saj ima tu sedež polovica naših delovnih organizacij, 8 TOZD in sam SOZD IMP.

Občinski praznik praznujemo v spomin na dogodka 24. junija pred 39 leti, ko so odšli v rašiške gozdove komunisti z območja bežigraske občine. Tako so začeli organiziran upor proti fašističnemu okupatorju.

Rašiška partizanska četa je bila kasnejšim borcev NOV zgled revolucionarnosti, tovarištva, junaštva. Dala je štiri narodne heroje, ki so vsi padli v NOV; Maks Pečar, Rezka Dragar in Ivan Bizjak so bili iz skupine, ki je 24. junija 1941 odšla v rašiške gozdove.

Občina Ljubljana-Bežigrad je gospodarsko in tudi sicer ena najmočnejših v Sloveniji. Na njenem območju deluje 155 OZD, v katerih dela več kot 30.000 delavcev; sicer pa ima 56.000 prebivalcev; narodni dohodek na pre-

bivalca pa je 7500 US dolarjev.

V občini deluje 28 krajevnih skupnosti, kar predstavlja s temeljnimi organizacijami solidno osnovo za povezovanje pri posameznih odločitvah z delovnimi ljudmi in občani v delovanju delegatskega sistema.

Temeljni cilj občine Ljubljana-Bežigrad je hiter družbenoekonomski razvoj. Dosledno bomo uveljavili samoupravno odločanje na vseh ravneh in za vse ljudi, gospodarstvo bo bolj kot doslej usmerjeno v izvoz, primarna usmeritev pa je namenjena tudi hitrejši rasti produktivnosti dela, znižanju stroškov na enoto proizvoda, s tem pa tudi večji konkurenčnosti na domačem in tujem trgu s tem, da je skupna skrb v prihodnje prvenstveno usmerjena na stabilizacijo gospodarstva.

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

Ob 30-letnici samoupravljanja in doseženih rezultatih na tem področju, ki so dobro vidni povsod, tudi v IMP se v imenu sedanega delavskega sveta SOZD IMP najlepše zahvaljujem vsem, ki ste kakorkoli prispevali k uveljavitvi samoupravljanja in mestu, ki ga ima danes. Še enkrat hvala vsem: od prvih članov in predsednikov delavskih svetov do pred kratkim razrešenim delegatom delavskih svetov in drugih organov, hvala vsem, ki ste kot aktivni delavci v družbenopolitičnih organizacijah prispevali odločilen delež in ne nazadnje tudi vsem, ki ste se in se še strokovno z opravljanjem del in nalog tako ali drugače ukvarjate z uveljavljanjem samoupravljanja v naši družbi. Pri tem želim vsem, da se bo krog delavcev, ki so dali svoj aktiven delež k razvoju samoupravljanja, še močnejše razširil in da bomo vsi skupaj v bodoče njegovi nadaljni graditvi in uveljavljanju dali še več!

Predstavnikom občine Ljubljana-Bežigrad priskrbo čestitam ob občinskem prazniku in izražam željo IMP, da bomo v bodoče še poglobili že tako dobro in tesno sodelovanje, ki je v marsičem pripomoglo k rezultatom, ki smo jih dosegli.

Govor zaključujem s sklepom delavskega sveta SOZD IMP, ki je odločil, da se ob 30-letnici samoupravljanja vsem članom prvega delavskega, izvoljenega 8. julija 1950, ki še delajo v IMP ali pa so se upokojili kot delavci IMP, podelijo spominska priznanja.

● BRONISLAV REMIC — PRVI PREDSEDNIK DELAVSKEGA SVETA IMP

Delavski sveti danes lažje delajo

Prvo sejo delavskega sveta IMP pred 30 leti je vodil predsednik Bronislav Remic, visokokvalificirani instalater centralne kurjave, ki je ostal zvest IMP do danes.

V prijetnem pogovoru mi je pred praznikom Dneva borca nizal odgovore na moja vprašanja.

V IMP se je zaposlil leta 1947. Pred tem je delal pri zasebnem podjetju inženirja Hermana Korna v Kranju (iz tega podjetja je potem nastalo instalacijsko podjetje Toplovod). Sedaj opravlja dela vodje montaže v TOZD OV.

— Kaj vse ste delali v tej vrsti let v IMP?

»Bil sem vodilni monter pri gradnji Tovarne avtomobilov Maribor — Tezno, od koder sem po treh letih prišel z zmanjšano skupino monterjev v Ljubljano na gradbišče prvega bloka v študentskem naselju v Rožni dolini. Od tod sem šel za vodjo obrata Trata, kar sem bil tri leta. Potem pa sem bil premeščen v operativno službo direkcije za centralno kurjavo in ogrevanje za vodjo montaže. To delo opravljam še danes v TOZD OV.«

— Na kaj imate iz časa svojega službovanja v IMP najlepše in najgorenjše spomine?

»Najtežje mi je bilo prevzeti velika montažna dela v Tovarni avtomobilov v Mariboru. Najlepši trenutki pa so bili ob vsakem doseganju večjih uspehov.«

— Bili ste prvi predsednik delavskega sveta IMP pred 30 leti. Kako ste se počutili, ko ste vodili prvo sejo, saj je bila to nova smer in oblika delovanja? Ste tedaj občutili, da je to začetek novega procesa?

»Ne spominjam se dneva, ko sem se selil z gradbišča mariborske tovarne avtomobilov Ljubljano, kjer so me obvestili, naj pokličem generalnega direktorja Stanka Krumpaka. To sem tudi storil. Dobil sem vabilo za sejo delavskega sveta. Na priporočilo generalnega direktorja so me izvolili za prvega predsednika delavskega sveta IMP (v tistem času je bil to še Toplovod). Poznal sem sistem delovanja delavskega razreda in mi vključitev v vodenje delavskega sveta ni predstavljala problema. Čeprav sem poznal izvoljene člane delavskega sveta, sem boječe vodil 1.

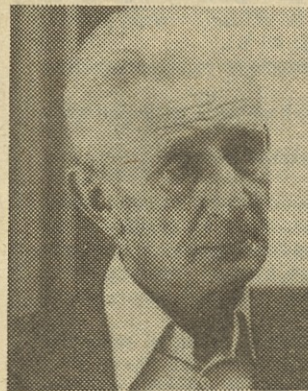
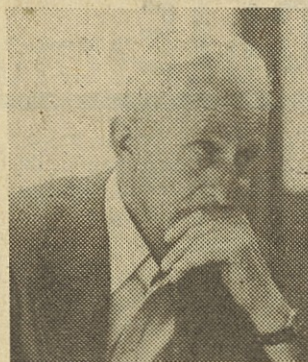
sejo, ker nisem poznal miselnosti članov. Kasneje sem spoznal, da je kolektiv IMP v svoj prvi delavski svet izbral poštene ljudi.

Seje prvega delavskega sveta so bile vselej programsko dobro pripravljene. Sklepčnost na sejah je bila skoraj vedno 100 odstotna. Mesečno smo reševali problematiko upravljanja podjetja, od vrha navzdol ter smo se vsi v delavskem svetu zavedali, da delamo za novo ustvarjeno podjetje, za čim večji in boljši uspeh kolektiva in posameznega delavca.«

— S katerimi večjimi problemi se je tedaj spopadal delavski svet?

»Prvo je vprašanje, kako dobiti monterje za centralno kurjavo in ogrevanje. Mislili smo na vzgojo lastnih kadrov, zato smo mlade delavce usposabljali v takratnih delavnicah IMP v Kranju. Zaradi težjih pogojev dela so nam bile priznane prehrabene karte. Delavski svet je reševal težko problematiko v zvezi s prenočevanjem in prehrano monterjskih skupin po terenih.«

— Kakšen občutek ima

človek, ki je bil neposredno udeležen v procesu razvoja v teh 30 letih?

»Skoraj neverjetno se mi zdi, da smo začeli z delavskim samoupravljanjem, ker je bila tedaj miselnost delavcev večkrat zgrešena, saj so smatrali, da so člani delavskega sveta nekaj posebnega v posameznih monterjskih skupinah in v obratu Trata.«

— Kakšno razliko opazite od takrat do danes?

»V primerjavi s prvim delavskim svetom, menim, da imajo sedanji delavski sveti lažje delo.«

— Se spomnite iz svojega predsedništva kakšnega posebnega dogodka?

»Najbolj mi je ostala v spominu burna seja delavskega sveta, na kateri je bilo potrebno rešiti delovni čas administrativnega kadra, ki naj bi prav tako kot monterji imel osem urni delavnik.«

— Katere funkcije v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih in druge ste opravljali doslej?

»Dvanajst let sem bil član občinskega ljudskega odbora. Bil sem predsednik krajevne organizacije SZDL Črnuče, povelnik občinske gasilske zveze Ljubljana, član sindikata itd.«

— V kateri funkciji, menite, ste bili najbolj uspešni?

»Zdi se mi, da sem bil najbolj uspešen pri gasilcih.«

M. PRIMC

Zapis s problemske konference v TOZD TEN

Za problemsko konferenco, ki je bila 19. maja letos v TOZD TEN, smo zvedeli v uredništvu Glasnika šele 2. junija, medtem ko smo dobili zapisnik s konference še kasneje. Menimo, da so v Tenu imeli toliko časa, da bi nas v teku priprav na konferenco o tem lahko obvestili.

Na konferenci, kjer je bilo okoli 35 udeležencev, so pregledali zapisnik problemske konference, ki je bila 17. decembra lani, sprejeli so nekaj sklepov in obravnavali niz vprašanj, ki so jih postavljali delavci iz delavnic jakega toka v času priprav na konferenco.

Tako so sprejeli naslednje sklepe:

— Služba za plan in terminiranje proizvodnje mora skrbeti za kontinuiteto dela. Novi delovni nalogi naj se odprejo vsaj tri dni pred iztekom dela na osnovi prejšnjih delovnih nalogov.

— O vsej problematiki pri izdelovanju prototipov, delu razvojnega in prodajnega oddelka delovne skupnosti DO Emond naj se vodstvo TOZD TEN pogovori z vodstvom DO do konca junija letos.

— Vprašanje transporta bo urejeno z izgradnjo nove hale. O reševanju te problematike naj bi izdelali posebno študijo.

— predlagati je treba delavskemu svetu TOZD TEN, naj vsem delavcem v delavnici jakega toka odobri uporabo zaščitnih čevljev.

— Napraviti je potrebno spisek orodja, ki je bilo nabavljeno po sklepu prejšnje problemske konference.

— Ugotoviti je potrebno, katera vprašanja z zadnje problemske konference so in katera niso rešena.

Vprašanja, ki so jih na konferenci obravnavali, so se nanašala na norme, na pomanjkanje dela v delavnici jakega toka, na delo konstrukterja, na odpremo izdelkov iz elektro delavnice, na problematiko v zvezi z delovnimi nalogi, predvidevanja časa v zvezi z delovnimi nalogi, na odhode tovarniškega avtobusa iz Tena. Nadalje so vprašanja zadevala cene zasebnih kooperantov, odhajanje delavcev na nepripravljene montaže itd.

Na vso to paleto vprašanj so se razvile živahne razprave, v katerih so skušali poiskati poti za odpravo nakopičenih slabosti.

Tako so, kar zadeva vprašanja kdaj, kje in kako so bile norme presežene v prvem trimesčju letos, zadožili računovodski sektor, ki naj bi v roku 14 dni ugotovil preseg norm v TOZD Ten po stroškovnih mestih za letošnje prvo četrtletje in naj bi se tak pregled izdelal potem za vsako četrtletje.

Na vprašanje, ki se nanaša na pomanjkanje dela v delavnici jakega toka (istočasno pa opravlja dela kooperanti), je bilo na konferenci odgovorjeno takole:

»Pomanjkanje dela v delavnici jakega toka je delno posledica neizpolnjevanja rokov oz. pre slabega ocenjevanja dela v kovinski delavnici, od koder ni prišel material pravočasno v delavnico jakega toka. Ker pa smo se odločili, da bomo dela v jakem toku izvajali samo takrat, ko bo zagotovljen ves elektromaterial, to pomeni, da je kovinska delavnica delala za jaki tok za nekaj mesecev vnaprej. Takoj, ko smo mislili, da ne bo dela, smo ustavili

proizvodnjo pri kooperantih. Poleg nekaj nepredvidenih problemov je treba omeniti, da je tudi jugoslovansko tržišče bistveno drugačno, kot je bilo še pred enim letom. Sedaj ne dobimo materialov, za katere doslej ni bilo problema pri nabavi (baker, žica, U profil itd.). »Bratstvo« pri nas kupuje v glavnem zaradi razdelitnih mehanizmov, ki jih izdeluje Horjak. Lahko pa bi seveda to sestavljali doma.«

Glede vprašanja naj bi se predložili dokumenti o cenah kooperantov, je bilo na problemski konferenci med drugim rečeno, da je direktor TOZD podrobno obrazložil po kakšnih cenah delajo kooperanti. Za Tiko Tržič v tozdu samo lakirajo, vendar na Tikov račun in z njihovim materialom. V prodaji se med seboj premalo dogovarjajo, v kakšnih rokih je potrebno izdelati velike naloge. Tako se zgodi, da se velika dela zberejo naenkrat v tovarni. Prodajni oddelek dela plan, in je ta izdelan do 15. decembra, če pa se pogleda, koliko planiranega je prodanega, se vidi, da je nekaj stvari prodanih tudi za polovico manj, kot je bilo planirano.

O vprašanju, ki se nanaša na to, kdo odloča o rokih potovanj na montaže, ki niso pripravljene, se je v razpravi pokazalo, da so bili taki primeri Gorenje Velenje, PTT Niš, Jesenice in Radomlja.

pri katerih so imeli ustno zagotovitev, da bo do roka vse pripravljeno. Morali bi imeti pismeno zagotovitev naročnika, da lahko pridejo na montažo. V primeru, da montaža potem ne bi bila pripravljena, bi moral naročnik poravnati stroške, ki bi jih imeli z montažo.

Glede vprašanja, zakaj ni bilo sestanka za elektro delavnico, za katerega je le-ta prosila, so menili, da bi sestanki, za katere delavci prosijo, morali biti organizirani.

Kar zadeva delovnih nalogov, so bili mnenja, da bi se moral tehnolog, ki obdeluje delovne naloge za montažo, pogovoriti z monterjem o tem, kakšen material bo potrebno vzeti na montažo. Predlagali so, naj bi uskladjili dokumentacijo.

Zavzeli so stališče, naj bi ta problem rešili, sicer nameravajo v delavnici jakega toka prenehati z delom in s problematiko seznaniti inspekcijo.

Nadalje so se dotaknili časa za kontrolo končnih izdelkov. Letega namreč vedno zmanjka. Predlagali so, naj bi v izjemnih primerih kontrola delala v podaljšanem času.

Ker Viatorjev avtobus, ki vozi delavce, prežgoda odhaja iz Tena, so se zavzeli za to, naj bi zahtevali od Viatorja, da se drži dogovora.

Po zapisniku pripravila MARIJA PRIMO

INVESTICIJE — NAJTRŠI OREH

Komisija za planiranje in družbenoekonomske odnose pri DS SOZD je imela v mesecu juniju dve seji. Na obeh sejah so delegati večino časa posvetili pripravi samoupravnih sporazumov o temeljnih plana za srednjeročno obdobje 1981—1985 in pripravi srednjeročnih planov temeljnih organizacij. Glede delitve osebnih dohodkov in sredstev

sklada skupne porabe je komisija na 13. seji menila, da naj sindikat opredeli politična stališča za nadaljnje delo na teh področjih. Nalogo je sindikat opravil in o njegovih stališčih poročamo v tej številki Glasnika. Prav tako so se morali delegati delovnih organizacij dogovoriti glede investicij skupnega pomena — o problemu, ki že precej časa

potuje po dnevnih redih nekaterih organov in ki ga bomo morali v Samoupravnem sporazumu o temeljnih plana SOZD IMP dokončno razrešiti in je prav gotovo ključnega pomena za nadaljnji razvoj in obstoj SOZD IMP.

Na 14. seji komisije je tov. Uroš Korže, ki po odhodu tov. Jurija Zavca vodi komisijo, poudaril pomembnost razrešitve vprašanj investicijskega skupnega pomena, ki predstavljajo v letih 1981—1985 40—45 % celotnih investicij v IMP. Po dosedanjih podatkih in izračunih bo te programe

možno uresničiti, če se bodo temeljne organizacije dogovorile za vrstni red in za združevanje sredstev, kar je prvi pogoj, če hočemo v zaostrenih pogojih gospodarjenja pridobiti tudi bančne kredite.

Poročila delegatov o pripravljenosti za združevanje sredstev so odkrila, da za nekatere investicije zaenkrat ni predvidenih združevalcev sredstev. Razlogi so različni. Nekateri nimajo sredstev, drugi ne združujejo, ker ni interesa za njihove investicije itd. Večina TOZD ali pa vsi so pripravljeni združiti denar za

računalniško opremo v delovni skupnosti SOZD in pa za poslovne prostore TOZD Inženiring. Utemeljena je tudi pripomba, da ne morejo TOZD opredeliti svojih interesov, dokler niso znani programi in terminski plani za nekatere pomembne investicije. Delegati so se strinjali, da naj te probleme še enkrat temeljito obravnava strokovni kolegij generalnega direktorja SOZD.

Delegati so tudi poročali o stališčih TOZD glede obsega del in nalog, ki naj bi jih opravljali v delovni skupnosti SOZD. Prevladovalo je stališče, da obsega del in s tem tudi številna zaposlenih ne bi povečevali. Izjema je edino služba elektronske obdelave podatkov, za katero pripravljajo razvojni program posebna komisija. Ponovno je bila poudarjena potreba po pripravi novih načinov plačevanja delovne skupnosti, ker v dosedanjem sistemu TOZD niso plačevale prispevka po dejansko opravljenem delu. Z ozirom na stališča nekaterih delovnih organizacij, da zaposlijo delavca, ki bo opravljal dela in naloge, ki so jih doslej opravljali delavci v delovni skupnosti SOZD, je zahtevek po novem »ključu« toliko bolj utemeljen.

Delegati so poročali tudi, kako tečejo priprave srednjeročnih planov TOZD. Ob tem bo treba razrešiti še številne nejasnosti, če hočemo, da bodo plani sprejeti do začetka srednjeročnega obdobja, do tega trenutka pa ni ravno veliko časa.

TONE ŠTRUS

Ključno vprašanje za uspeh gospodarske stabilizacije je vprašanje gospodarjenja s sredstvi razširjene reprodukcije oz. investiranja. Veliko vlogo ima v tem okviru kreditna politika, ki je doslej z velikim obsegom cenenih dolgoročnih kreditov omogočala vzdrževanje široke fronte razdrobljenih in premalo učinkovitih investicij, na drugi strani pa stalno postavljala pod vprašaj likvidnost banke. Tega bo sedaj konec. V razpravi je predlog bančne politike kreditiranja na novo srednjeročno obdobje z naslednjimi temeljnimi spremembami:

1. bančna sredstva so lahko le dopolnilni, ne pa prevladujoč vir financiranja investicij. Banka bo s krediti pokrila največ 30 % predračunske vrednosti (za investiranje v manj razvite, zamejstvo in v izvozno proizvodnjo 40 %).

2. Sodelovanje banke pri financiranju investicij je vezano na štiri pogoje:

— prispevek investicij k prestrukturiranju gospodarstva v razvojno intenzivno proizvodnjo,

— najmanj 30 % udeležbe združenih sredstev, kjer je mogoče opredeliti skupne interese,

— da investicija ne pomeni enostavne reprodukcije, zamenjave izrabljene opreme, manjše rekonstrukcije, gradnje ali nakupa poslovnih prostorov, vozil, gradnje kapacitet, zasnovanih na uporabi tekočih goriv, programov, ki niso v skladu s politiko zaposlovanja ali kapacitet za izvajanje gradbenih, montažnih ali storitvenih del,

— da so programi investicij optimalno usklajeni na najvišji integracijski ravni, sicer jih banka ne bo uvrstila v plan.

3. Ekonomski pogoji za pridobivanje in odplačilo kreditov bodo težji. Predlaga se »elastična politika obrestnih mer«, z vrednotenjem projektov po družbeni pomembnosti, vendar ob nivoju, ki je bistveno višji kot danes (za dolgoročne kredite naj bi bila normalna obrestna mera 12 %, za kratkoročne do 18 %). Odplačilna doba bo skrajšana na največ 6 let.

4. Predlagajo se ukrepi za obvezno vezavo sredstev akumulacije TOZD do trenutka investiranja, vezave teh sredstev pa se ne bo nadomestila z večjimi krediti za obratne naložbe. Krediti za trajna obratna sredstva bodo le za nove investicije.

Za IMP kjer po prvih podatkih investicijske potrebe za obdobje 1981—1985 za okrog 50 % presegajo realno razpoložljivo akumulacijo v istem obdobju, bodo ti ukrepi nekoliko težji, kolikor manj bomo sposobni dogovoriti se o skupnem programu investicij in njegovi izvedbi. Če ne bo prišlo do sporazuma o seznamu investicij skupnega pomena, terminskem razporedu začetkov del in obsegu, pogojih in dinamiki združevanja, bo IMP:

— izpadel iz družbenih dogovorov o temeljnih plana občin in mesta in srednjeročnih planov bank, kar glede na pričakovanje zaostrene pogoje gospodarjenja s sredstvi razširjene reprodukcije pomeni, da IMP ne bo mogel izvesti večine načrtovanih investicij;

— prišel v položaj, ko zaradi fizičnih omejitev in selektivne politike bank ne bo mogel v celoti uporabiti niti lastne razpoložljive akumulacije, še manj pa bo lahko uporabljal tujo v obliki kreditov;

— prisiljen zmanjšati plane rasti dohodka, produktivnosti, osebnih dohodkov in drugih oblik porabe, ki temeljijo na uresničitvi investicijskih programov;

— prisiljen ponavljati referendume o osnovah plana TOZD, DO in SOZD.

Da bi do realizacije skupnega programa investicij v interesu delavcev IMP in v splošnem družbenem interesu vendarle prišlo, bo potrebno maksimalno pozornost posvetiti vzpostavljanju takih dohodkovnih odnosov pri združevanju, ki bodo ekonomsko zanimivi za združevalce sredstev, hkrati da bo s strani samoupravnih in posebej poslovnih organov potrebna velika stopnja poslovne daljnovidnosti, pripravljenosti za sporazumevanje in družbene odgovornosti.

UROŠ KORŽE

Na referendumih koncem lanskega novembra smo sprejemali Osnove plana IMP 1981—1985. Med nalogami, ki smo jih zapisali v »Osnove«, je tudi pravočasno dokončanje investicijskega skupnega pomena:

— dograditev tovarne elektronaprav v Ljubljani TOZD TEN (galvana tehnološka oprema in orodjarna oz. prototipna delavnica)

— izgradnja tovarne črpalk in avtomatike TOZD TRATA

— izgradnja tovarne opreme za procesno industrijo TOZD ITAK

— izgradnja tovarne klima naprav-komfortnih TOZD KP

— izgradnja tovarne klima naprav-industrijskih TOZD IP

— izgradnja tovarne ventilin opreme za sist. prezrač. TOZD MM

— poslovni objekt skupnega pomena IMP: IB Maribor, PB Ljubljana, Inženiring Ljubljana, Zastopstva Ljubljana, DS IZIP Ljubljana, DS Emond Ljubljana, DS Interna banka Ljubljana, DS SOZD Ljubljana

— novogradnja tovarne za izdelke za pripravo in čiščenje voda TOZD EKO

— nakup nove računalniške opreme za potrebe TOZD, DO in SOZD

DO PROMONT

NESREČE PRI DELU

V zelo kratkem času, mesec dni, so se v DO PROMONT pripetile tri nesreče pri delu, katere brez nadaljnega lahko ocenimo kot težke nesreče pri delu. Pri vseh treh nesrečah ugotavljamo kot vzrok »človeški faktor« in sicer:

1. opuščanje varstvenih ukrepov pri delu
2. nepravilen pristop k delu
3. pomanjkljiv nadzor nad delom s strani odgovorne osebe.

Gornje navedbe je ugotovila inšpekcija dela, ko je raziskovala posamezne primere.

Zgoraj navedenim pomanjkljivostim, pa se je pridružila še ena nevarnost in to je neizpolnjevanje je 2. in 3. od-

stavka 22. člena Zakona o varstvu pri delu, ki določa:

Drugi odstavek:

Organizacija združenega dela mora takoj obvestiti organ inšpekcije dela prve stopnje o vsaki smrtni nesreči, kolektivni nesreči in hujši nesreči pri delu.

Tretji odstavek:

Organizacija združenega dela mora hkrati obvestiti o vsaki smrtni nesreči in hujši nesreči pri delu tudi pristojni organ javne varnosti.

Za izpolnjevanje teh določil in v izogib posledic, ki nastajajo pri tem predlagamo, da neposredni vodja del (vodilni monter ali njegov namestnik) takoj prijavi nesrečo vodji montaže in službi varstva pri delu. Če ti niso dosegljivi, pa takoj obvesti tisto po-

stajo milice, kjer se dela izvajajo. Opozarjamo tudi, da mora mesto nesreče ostati tako, kakršno je bilo ob nesreči.

Poleg do sedaj naštetega, pa se dogaja, da delavci, ki so se lažje poškodovali pri delu, pridejo po prijavo o nesreči pri delu šele takrat, ko jih zdravstveno osebje opozori na prijavo o nesreči pri delu. Vsem tem, pa tudi ostale opozarjamo na Zakon o evidencah, ki v 16. členu določa:

V evidenco o nesrečah pri delu se vpisujejo podatki najpozneje v treh dneh od dneva, ko se je zgodila nesreča pri delu.

Za neizpolnjevanje določil republiškega Zakona o varstvu pri delu, kakor tudi Zveznega Zakona o evidencah so predvidene denarne kazni 2.000 din do 50.000 din za DO in od 5.000 din za odgovorno osebo.

Sam. ref. za varstvo pri delu: FRANC CIUHA

● TOZD ELEKTROKOVINAR *****

KLJUB USPEHOM - PREMALO STORJENEGA

Ker je preteklo že pol leta, odkar smo si zastavili naloge za stabilizacijo poslovanja naše TOZD je čas, da pregledamo dosežene uspehe in tudi pomanjkljivosti na tem področju.

Izpolnjevanje oziroma nedoseganje planiranih nalog lahko analiziramo po točkah sprejetega stabilizacijskega programa.

1. Izraba delovnega časa se je povečala predvsem v montažni dejavnosti zaradi terenskega dela. Večina objektov je od se-deža TOZD precej oddaljena tako, da glede prihodov na gradbišča, oziroma odhodov ni več takih težav kot pred časom, ko je bila večina objektov v bližnji okolici.

Na boljšo izrabo časa pa je veliko vplivala tudi izboljšana oskrba gradbišč z repromaterialom, pri čemer opazamo bistven napredek. Pojavljajo se sicer še vedno nekateri problemi na večjih gradbiščih pri neizdobavah materiala, kar povzroča zastoje, selitev delavcev in izgubo učinkovitega delovnega časa.

2. Pri zmanjševanju bolniškega staleža kljub ustreznim naporom vključno s stimulacijo delavcev, nismo veliko napredovali. Povprečno se je zmanjšalo število izgubljenih ur le za en odstotek. Podrobnejšo analizo, oziroma nadaljnje ukrepe bomo izvedli ob obravnavi polletne bilance.

3. Število neopravičenih izostankov z dela se je v primerjavi z lanskim letom občutno zmanjšalo. Smatramo, da je k temu pripomogel ukrep za stimulacijo delavcev brez neopravičenih izostankov in prehod na montažo na

bolj oddaljenih gradbiščih.

4. Pri izgrajevanju meril za nagrajevanje delavcev po opravljenem delu nismo veliko napredovali. Predvsem velja to za delavce v režijskih službah.

Pripravljajo se sicer podrobne razmejitve opravil na posameznih opravilih, ki naj bi služile kot osnova za nagrajevanje po delu, vendar pa na tem področju nimamo nobene pomoči niti z nivoja delovne niti sestavljene organizacije IMP.

5. Število režijskih delavcev se je povečalo samo v tehničnem sektorju proizvodnje, zaradi potrebe formiranja tehnološke priprave proizvodnje in konstrukcije. Z odhodom dveh delavcev v pokoj pa bomo ostali pri zaposlovanju režijskih delavcev na nivoju plana in resolucije.

6. Pri povečevanju delovne discipline v montažnem obratu opazamo bistvene pozitivne spremembe iz že navedenih razlogov. V proizvodnem obratu pa zaradi prehoda na fazno proizvodnjo opazamo anomalije ali pa je bilo celo opaziti padanje delovne discipline. Vzrok so bili neobdelani normativi, slabo obdelani postopki pri posameznih fazah izdelave in tudi

odpor posameznikov proti uvedenim spremembam. Trudimo se, da se stanje normalizira in pričakujemo v drugi polovici leta tudi ustrezne efekte od spremenjenega načina proizvodnje.

7. Normativi se obračunavajo za vsa večja gradbišča. Izjeme so čedalje redkejšje. Težave nastopajo pri manjših objektih ali adaptacijah zaradi velikega števila le-teh. Z uvedbo analize in dodatno zaposlitvijo delavcev za obračun normativov v drugi polovici leta pa bomo poskušali doseganje normativov obračunavati dosledno. Fazne normative za proizvodnjo pa bo potrebno dodelati. Izdelava je v teku.

8. Veliko pozornost smo posvetili izboljševanju standarda na gradbiščih in skladiščenju materiala. Z nabavo skladiščne in kontejnerske opreme pa smo morali na žalost prekiniti, ker je investicijska sposobnost TOZD zelo nizka zaradi visokih anuitet za novo proizvodno halo. Tako opremljamo s skladišči in garderobami zaenkrat le večje objekte.

9. Organizacija gradbišč se je izboljšala zaradi večje možnosti priprave materiala po preselitvi proizvodnega obrata in preureditev skladišč. Tako smo uspeli pridobiti ustrezne prostore za pravo materiala za posamezen objekt, kar omogoča pregled, kontrolo in tudi transport.

10. Stroški prevoza so glede na enako obdobje lani bistveno višji. Visok porast je le navidezen. Ugotovili smo, da je poslovanje s prevozniki organizacijami bistveno cenejše kot pa lastni prevozi, tako da bomo lastne prevoze omejevali in v bodoče lastni avtopark tudi reducirali.

Organizacija prevozov oziroma njihovo vsklajevanje pa še vedno ni na želeni ravni. Veliko pripomorejo k temu tudi tržne razmere ker material ne prihaja redno kar povzroča povečanje prevoznih stroškov. Opazamo sicer napredek, idealnega stanja pa verjetno ne bo možno doseči niti letos niti v prihodnjih letih, razen če se bodo uredile še razmere na trgu.

11. Obračuni izvršenega dela so veliko bolj ažurni, na žalost pa opazimo, da plačila situacij niso ažurna. Čedalje pogostejše se pojavljajo dolžniki, ki iz tega ali drugega razloga zadržujejo situacijo ali pa jo plačajo po več sestankih, usklajevanjih in podobno, vse to pa zaradi pridobitve časa in pomanjkanja finančnih sredstev. Tako kljub boljšemu delu naše montažne operative nismo opazili izboljšanja likvidnosti iz tega naslova.

12. Zaloge materiala, ki jih lahko smatramo kot dejanske zaloge so z redkimi izjemami v mejah normale. Podatek o stanju zalog je sicer izredno visok, ker pa je večina ma-

teriala v skladišču rezervirana za objekte, je dejansko stanje zalog veliko manjše, včasih tudi do 40 %. Ker je večina zalog pokrita z avansi, smatramo, da glede na današnje stanje založenosti trga, zaloge niso previsoke.

13. Uvajanje novih izdelkov v proizvodni program proizvodnje je v teku. Tako smo osvojili proizvodnjo omejevalcev filtrov in elementov za demineralizacijo vode. Težave pri razvoju so še vedno prisotne, ker tehnični sektor proizvodnje kadrovske ni dovolj močan niti sposoben reševati sprotih problemov. Ob večji pomoči razvojne službe na nivoju DO PMI bi reševanje sprotih problemov potekalo veliko hitreje.

Na koncu podajmo še grobo oceno stabilizacijskih gibanj v naši TOZD. Lahko bi rekli takole: veliko smo želeli in pričakovali, ugotavljali veliko rezerv in kljub uspehom še premalo naredili. Največ napora bo v naslednjem obdobju potrebno vlagati v izboljšanje organizacije proizvodnega obrata s sedanjimi kadri, saj na novi kader glede na resolucijo ni moč računati.

Prav tako bodo morali pri izboljšanju delovne discipline sodelovati tudi družbenopolitične organizacije, ki se v to problematiko premalo vključujejo.

Le tako se bomo lahko do konca tekočega leta čimbolje približali zastavljenim ciljem tako iz letnega plana, kakor tudi iz programa stabilizacije naše TOZD.

JANEZ MEZNARIČ

Sadovi stabilizacije

V TOZD TIO Idrija so v lanskem novembru sprejeli dopolnitev stabilizacijskega programa, s katerim so natančno precizirali ukrepe v smislu doseganja večje produktivnosti, boljše organizacije dela in večjega dohodka. Dejstvo, da so se morali temeljito poglobiti v notranjo problematiko, je tudi v zelo visoko zastavljenem planu za letos. Z omenjenim planom in pa s sprejetim družbenim dogovorom o stabilizacijskih ukrepih so bila sprejeta še dodatna merila, predvsem naj bi bile izdelane temeljite analize o proizvodnih programih

z namenom, da bi se pokazala akumulativnost, da bi ugotovili, kje so notranje rezerve in ali so programi tozda takega pomena, ki bi jih tudi v prihodnje lahko prodajali na tržišču. Te analize kažejo na prihodnjo orientacijo in ukrepe. Tako naj bi v prihodnje bolj racionalizirali delo, tekoče zasledovali stroške, stremeli za tehnološkimi izboljšavami. Le na ta način bo potem mogoče doseči rezultate, ki so jih TOZD zastavili s sprejetimi planskimi dokumenti. Delovni ljudje se zavedajo resnosti stabilizacije, saj vedo, da bo potrebno

več kot doslej storiti za povečanje produktivnosti, za boljše izkoriščanje delovnega časa.

V začetku letošnjega leta so pri izplačilu osebnih dohodkov prekoračili planirano maso, kar bo potrebno v prihodnje sanirati. V ta namen so bila sprejeta stališča, na osnovi katerih bo izplačevanje osebnih dohodkov poslej v okviru dosloženih planskih nalog. Omejili so nadurno delo in ga opravljajo le v nujnih primerih.

Temeljna organizacija združenega dela Izobraževalni center Domžale se je v stabilizacijo vklopila s programom, ki ga je 27. februarja letos sprejel zbor de-

lavcev, v katerem načrtujejo boljšo izrabo delovnega časa, poostri disciplino, varčevati na vseh področjih, predvsem s porabo energijskih virov in vode, odpraviti nadure (te bi bilo mogoče opraviti v najnujnejših primerih in naj bi jih odobril poslovodni organ, v večjem obsegu pa delavski svet TOZD). V program so nadalje zajeli zmanjšanje stroškov poslovanja, ustavitve zaposlovanja novih delavcev. Zaposlovali naj bi le v primerih, kjer so delovne naloge predvidene v organizacijski shemo. V stabilizacijski program je zajeta tudi razširitev OOK.

Vrednost relativnega razmerja znaša v TOZD IC od

1. februarja letos 3600 dinarjev.

Za realizacijo stabilizacijskega programa so odgovorni komunisti in osnovna organizacija sindikata.

Doslej so ta program realizirali delno in sicer:

Odpravili so nadurno delo. Dejanski stroški so v prvem trimesečju nižji od planiranih. Izplačila OD in materialnih stroškov so uskladili z zahtevami resolucije. Varčujejo z energijskimi viri, vodo, s kurilnim oljem. Izdelali so načrt letnih dopustov delavcev (izrabili ga bodo v času šolskih počitnic). Novih delavcev ne zaposlujejo. V Zvezo komunistov bodo sprejeli enega delavca.

● PREDSTAVLJAMO VAM

TEMELJNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA SKIP

Z današnjo predstavitev zaključujemo predstavljanje sedanjih temeljnih organizacij združenih v SOZD IMP. Tako smo skozi 26 zapisov spoznali prav vse naše temeljne organizacije, vmes pa tudi že nekatere delovne organizacije. Preostale bomo še predstavili. Sicer pa nekatere reorganizacije napovedujejo, da bomo prihodnje leto s predstavitvami temeljnih organizacij lahko nadaljevali. Dovolj besed za uvod, prepustimo besedo našim današnjim sogovornikom, delavcem TOZD SKIP. Kot sem že večkrat zapisal ob posameznih predstavitvah, da ne morejo podrobno prikazati vseh problemov in njihovih rešitev, lahko pa nakažejo le glavne oblike, s katerimi sem se pogovarjal, želeli, da govorimo samo o »ljubljskem« delu TOZD SKIP, ker so že začeli postopek za ustanovitev TOZD v Podpeči — o tem pa bomo pisali, ko bo TOZD ustanovljena in začela delati. Računajo, da bo to v začetku prihodnjega leta.

SKORAJ V CELOTI SPREMENJEN PRO- GRAM

Janez Bizjak: »Povedati moram predvsem to, da je bilo v Skipu pred priključitvijo k IMP več dobrih in slabih obdobij. Skip je bil do leta 1974 vodilni proizvajalec železnih enoplačničnih in dvoplačničnih cistern, pomemben proizvajalec opreme za kemijsko, farmacevtsko in prehrambeno industrijo, predvsem posod iz aluminija in nerjavjeh materialov. Razvijati se je začela tudi proizvodnja izdelkov iz poliestra. Zaradi tehnologije v gradbeništvu tudi proizvodnje gradbenih

dvigal niso povečevali. Leta 1975 se je SKIP vključil v IMP. V planu za srednjeročno obdobje 1976 — 80. je bilo zapisano, da bo očiščen proizvodni program in se bo temeljna organizacija specializirala. Tako smo prenehali proizvajati nekatere izdelke, proizvodnjo nekaterih drugih pa so prevzele temeljne organizacije v IMP.

Leta 1976 smo začeli z razvojem programa rovokopačev in nakladalcev. Že leta 1977 smo vnesli nekatere popravke v srednjeročni plan. Planiramo, da bo leta 1985 program rovokopačev in nakladalcev osnovni in edini v

naši temeljni organizaciji. Računamo na širitev in posodobitev tega programa. Letos bomo izdelali prve nakladalce-vilicarje (gozdarje), potem pa načrtujemo še proizvodnjo novjših tipov hidravličnega bagerja.«

Povečana proizvodnja gradbene mehanizacije bo na lokaciji v Šentvidu »okupira-

kje naj bi jih potem proizvajal. Na sedanji lokaciji načrtujejo do leta 1985 razvoj montažo in servis za gradbeno mehanizacijo. Oba največja dobavitelja opreme, poleg IMT, ki izdeluje traktorje, še Železarna Ravne — TOZD Kovinarstvo Ljubno in Prva petoletka Trstenik, sta pripravljena slediti njihovemu

govorjati, da bi podobno opremo montirali tudi na njihove traktorje. Gre za popolnoma nov stroj, za tehnično višji razred in tudi dimenzijsko večji stroj. Z njim bi posegli v sam vrh podobne gradbene mehanizacije v Evropi. Te stroje bi izdelovali predvsem za izvoz, del pa bi jih prodali tudi pri nas. Reči moram, da so Avstrijci pokazali velik interes za naše načrte.«

Izvoz naj bi vsako leto povečevali in tako naj bi leta 1985 znašal približno 10 % vrednosti celotne proizvodnje.

RAZVOJ SPREMLJAJO TEŽAVE

Prehod iz enega načina dela v drugega ni lahek, tudi pri njih ne.

Janez Bizjak

Jože Horvat

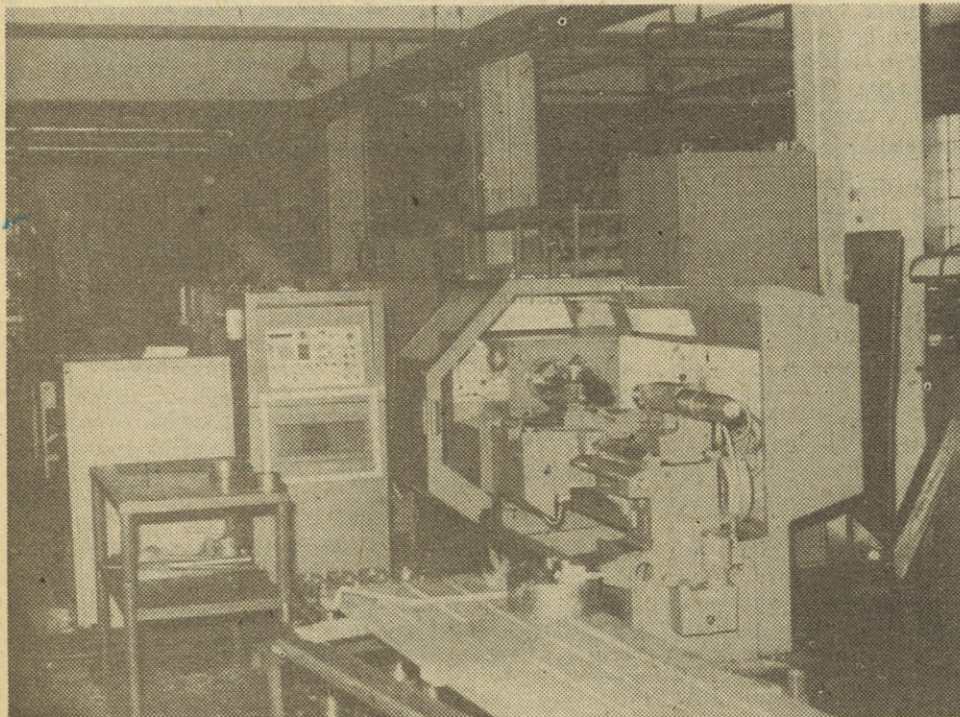
Bogomir Urbas

la« vse prostore, vključno z investicijo, ki jo še načrtujejo. Zato nameravajo opustiti proizvodnjo gradbenih dvigal in montažnih fasadnih odrov, za katere se še ne ve; kdo in

razvoju. V Skipu pravijo, da imata oba dovolj posluha za njihov razvoj.

Proizvodnja gradbene mehanizacije sloni skoraj v celoti na domači opremi. Le 5—6 %

Jože Horvat: »V treh, štirih letih smo prešli na višjo stopnjo obdelave. Težav, s katerimi se srečujemo zaradi tega, še nismo odpravili. Prej smo delali na varjenih konstrukci-

Sodobna strojna oprema v Skipu

Posebno skrb posvečajo v Skipu normativom. Ugotavljajo, da so bili doslej ti dokaj različni in ponekod tudi preveč ohlapni. Poprečno preseganje je skoraj 20 %, kar je za 10 % preveč, razen pri izjemnih primerih. Na drugi strani ni pogojev za nemo-

teno delo, kar pa je pogoj za doseganje normativov. Prav tako imajo še velike možnosti za uvedbo pomagal, orodij in drugih pripomočkov, da bodo izboljšali produktivnost. To pa je tudi ena od nalog tega 217 članskega kolektiva.

najzahtevnejših sklopov je uvoženih. Vendar pa tudi tako majhen uvoz zahteva določen izvoz. Trenutno pripravljajo v proizvodnji kmetijsko opremo za Madžarsko, ki bo vredna 460.000 dolarjev, oddali pa so že ponudbo za opremo farme v Nigeriji, ki bo veljala 15 milijonov dolarjev. Razmišljajo tudi, kako bi se vključili v izvoz gradbene mehanizacije.

Bogomir Urbas: »S predstavniki Staveria smo se na-

jah, sedaj so se pojavile velike potrebe po strojih za strojno obdelavo. Tako smo že kupili NRC stroj — prvi računalniško krmiljeni stroj. Druga težava so dobave naših kooperantov. V zadnjem času se je kvaliteta hidravlike znižala in je pod evropskimi zahtevami, kar dodatno obremenjuje naš servis in nam konec koncev zmanjšuje ugled solidnega proizvajalca. Pri dobavah repromaterialov smo večkrat pred nerešljivimi problemi.

V pogovoru so sodelovali:

Janez Bizjak, direktor TOZD

Inž. Jože Horvat, tehnični direktor

Dipl. inž. Bogomir Urbas, vodja razvoja

Branko Sobočan, predsednik delavskega sveta

Boris Bernetič, sekretar OZK

Marjan Bečan, predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata

Anton Vovk, predsednik OZSMS

Stane Poredoš, vodilni ključavničar

Železarne opuščajo proizvodnjo določenih artiklov, ki jih potem ne nadomeščajo z novimi. Kako bomo občutili zadnjo devalvacijo, tudi še ne vemo.

Določen napredek pa smo dosegli pri sami organizaciji dela. Tehnični sektor pripravlja računalniški razpis materiala, ki bo letošnje jesen

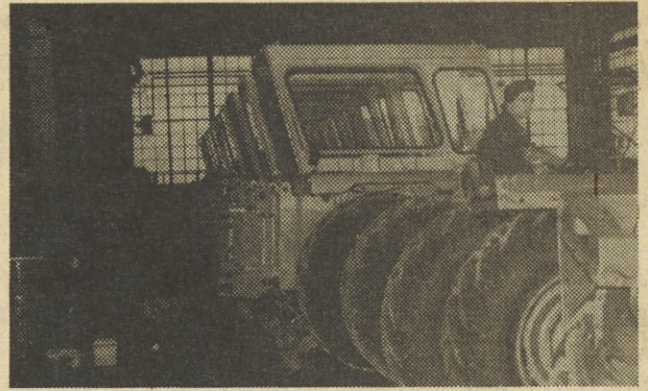
nega časa. Udeležujejo se jih strokovni delavci, da so nam na voljo informacije iz prve roke.

Anton Vovk, predsednik mladinske organizacije, je takole pripovedoval: »Mladih je v temeljni organizaciji okoli sto, aktivnih članov mladinske organizacije pa trideset. V predsedstvu je

cije iz obrata v Podpeči. Skupaj s sindikatом smo že ustanovili sindikalno organizacijo, ki bo vodila vse nadaljnje priprave, potem pa bosta zaživeli še organizacija ZK in mladina.

Lahko rečem, da informiranost o globalnih vprašanjih ni ustrezna. Rešujemo jo predvsem z oglasnimi deskami. Dogaja se, da gradiva kdo tudi pobere. Zaenkrat je najboljše ustna informacija.

Komunisti so vključeni v vse samoupravne organe in družbenopolitične organizacije in tako je povezava neposredna. Naš sekretariat ima dokaj pogoste operativne sestanke, osnovna organizacija pa se sestane enkrat mesečno. Pomoči in urgenc ne iščemo na občinskem nivoju, ampak

Montaža rovokopačev

ZAPOSTAVLJENI PROGRAM INDIVIDUALNE PROIZVODNJE

Ob serijski proizvodnji gradbene mehanizacije v Skipu še vedno »živi« tudi in-

rantov, ki smo jih morali mi popravljati. Kupili smo hidravlično stiskalnico za kravljenje pločevine in prvi rezultati so že vidni. Problem so tudi norme. Lažje jih je urediti v serijski proizvodnji kot

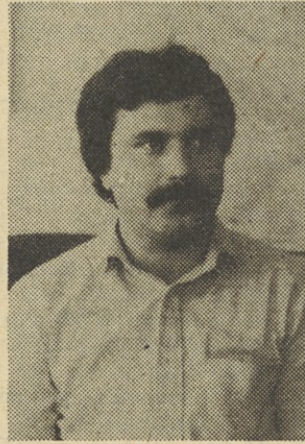
Branko Sobočan

Boris Bernetič

Marjan Bečan

Anton Vovk

Stane Poredoš

začel poskusno teči. V začetku naj bi samo razpisovali material, nato pa bomo uvedli še dirigan razpis delovnih nalogov, kar pa bo zahtevalo izredno natančno delovanje vseh služb.

Omenim naj še spremembe v strukturi zaposlenih. Prej so prevladovali ključavničarji in varileci, sedaj pa čutimo vedno večje potrebe po avtomehanikih, oz. sploh po delavcih z višjim poznavanjem tehnologije. V prihodnje računamo predvsem na naše učence v gospodarstvu.

V SAMOUPRAVI PREDVSEM MLADI DELA VCI

Branko Sobočan: »V delavskem svetu je 17 delegatov iz vseh delov delovnega procesa. Doslej smo imeli štiri seje. Pred delavskim svetom so velike in odgovorne naloge, ker smo pred investicijo. Delegati so dobro obveščeni, njim in na oglasne deske razdelimo bilten delovne organizacije. Ker nimamo tajnika samoupravnih organov so včasih težave s pripravo gradiv za posamezne seje. Seje imamo vedno izven delov-

sedem mladincev, od teh so trije člani ZK. Mladinsko organizacijo smo ustanovili lani in je bila v začetku zelo aktivna. Letos je k nedelavnosti pripomoglo tudi predsedstvo, ki ni bilo dovolj aktivno.

Naši mladinci so se lani udeležili republiških in zveznih mladinskih delovnih akcij, aktivni smo tudi na športnem področju, medtem ko bomo morali na političnem še marsikaj narediti. Sestanke imamo vedno po delovnem času, ko marsikdo komaj čaka, da odide domov. Na drugi strani pa bo moral biti program dela sestavljen bolj ekzaktno in mladi bodo morali biti bolj obveščeni o delu svoje organizacije.

Osnovna organizacija ZK šteje 28 članov, nekaj novosprejetih je odšlo iz temeljne organizacije, za sprejem pa se pripravljajo trije mladinci.

»Organizacija se srečuje z vsemi problemi temeljne organizacije, poleg tega pa še s celo vrsto drugih problemov, ki jih lahko na eni strani obeležimo z idejnim usposabljanjem članov, na drugi strani pa s pripravami na ustanovitve nove temeljne organiza-

težave rešujemo sami. Za enotne akcije se dogovarjamo v delovni organizaciji, medtem ko je povezava v okviru sozda manjša,« je povedal sekretar OZK **Boris Bernetič**.

V januarju so v Skipu izvolili nov izvršni in nadzorni odbor sindikalne organizacije. »Sindikalist« je takoj čakala dokaj zahtevna naloga: volitve v organe upravljanja.

Marjan Bečan: »Aktivno smo sodelovali od začetka do konca. Dogovarjamo se, da bi v Podpeči čimprej zaživela sindikalna organizacija, doslej sta bila dva njihova delavca delegata v izvršnem odboru. Sindikat se vse pogosteje srečuje s stanovanjskimi problemi naših delavcev. Zaposluje predvsem mlajše, ki želijo rešiti svoje stanovanjsko vprašanje s pomočjo temeljne organizacije, ki pa nima dovolj denarja.

Udeleževali smo se tudi športnih srečanj. V okviru delovne organizacije smo se dogovarjali za izhodišča enotnih akcij, na žalost niso bila merila enotna za vse temeljne organizacije.

dividualna proizvodnja, kjer izdelujejo predvsem posode iz nerjavečih materialov.

Stane Poredoš, vodilni ključavničar, ki dela v skupini 27 delavcev individualne proizvodnje, je takole strnil svoje misli:

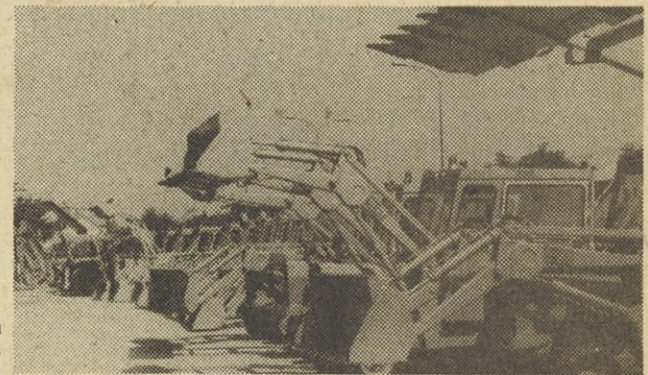
»Pred leti smo veliko delali za Belinko, sedaj delamo za nekatere druge naročnike po tehnologiji, ki jo prvič uporabljamo v Jugoslaviji. Pri delu se srečujemo z nekaterimi problemi: nekvalitetna predpriprava materiala, slaba opremljenost delavnice, ni ustreznih šablon, nekvalitetno izdelani sklopi koope-

pri nas. Disciplina v glavnem ni najboljše. Preveč je neopravičenih izostankov, preveč sumljivih bolniških.«

V razpravo o disciplini so posegli tudi ostali udeleženci pogovora. Po direktorjevem mnenju sta glavna razloga neučinkoviti ukrepi znotraj tozda in pa občasno pomanjkanje dela.

Na drugi strani pa se preveč poudarja točnost prihoda in odhoda z dela, manj pa samo izvrševanje rednih delovnih nalog, čemur pa nameravajo v prihodnosti posvetiti večjo skrb.

T. ŠTRUS

Skipova usmeritev v prihodnje srednjeročno obdobje

DELAVSKI SVET IMENOVAL GENERAL- NEGA DIREKTORJA

Na drugi redni seji delavskega sveta SOZD IMP, ki je bila 26. junija letos, so delegati po pregledu sklepov prve seje izvolili za namestnika predsednika delavskega sveta Martina Vidergarja iz TOZD TEN.

Na dnevnem redu te seje je bilo imenovanje generalnega direktorja SOZD. Na predlog razpisne komisije in na osnovi soglasne podpore družbenopolitičnih organizacij IMP je delavski svet imenoval za novega generalnega direktorja SOZD dipl. inž. Franca Kumšeta. Za imenovanje se je Franc Kumše vsem delegatom zahvalil in obljubil, da bo skušal uspešno nadaljevati plodno delo dosedanjega generalnega direktorja Stanka Krumpaka ter jih prosil, naj to njegovo zahvalo prenesejo na vsa mesta, kjer so se porajale odločitve za njegovo imenovanje.

Nadalje je delavski svet razrešil Jurija Zavca, dosedanjega pomočnika generalnega direktorja za program in razvoj, ker ga je bežigradska občinska skupščina imenovala

za predsednika izvršnega sveta. V razpisno komisijo za imenovanje pomočnika generalnega direktorja za program in razvoj je delavski svet imenoval tri člane.

Delavski svet je imenoval delegate v druge organe SOZD IMP in sicer komisijo za planiranje in družbeno ekonomske odnose, komisijo za tehnična in razvojna vpra-

šanja, komisijo za samoupravljanje, komisijo za informiranje, svet počitniške skupnosti in uredniški odbor IMP Glasnika (imena delegatov teh organov objavljamo).

Na tej seji so delegati obravnavali še vprašanje angažiranja dela amortizacijskih sredstev počitniške skupnosti SOZD za adaptacijo počitniškega doma na Vojskem.

Delovna organizacija

1. PROMONT Ljubljana
2. PMI Maribor
3. EMOND Ljubljana
4. IKO Ljubljana
5. KLIMA Celje
6. KLIMAT Ljubljana
7. LIVAR Ivančna gorica
8. IZIP Ljubljana
9. DS SOZD
10. Koord. odbor sind. SOZD

Uredniški odbor IMP Glasnika

Žagar Slavko
Siranko Janko
Kržmanc Janez
Bernetič Boris
Mulej Ela
Dražumerič Miro
Munih Iztok
Goli Drago
Štrus Tone
Rojc Janez

Koordinacijski odbor je zavzel stališče, naj počitniška skupnost da potrebna sredstva za ta namen. Njegovo stališče je delavski svet SOZD potrdil.

M. PRIMC

TOZD TIO IDRJA SE BO REORGANIZIRALA

Delovni kolektiv TOZD TIO Idrija je z investicijskim programom, torej z investicijo, ki bo letos zaključena, predvideval, da bodo izpolnjeni pogoji za samoupravno reorganiziranost. Sedaj namreč vsak proizvodni program v TOZD predstavlja zaključeno tehnološko celoto. Vsa izhodišča za reorganizacijo so zajeta v investicijskem programu ter v analizi dosedanjega razvoja TIO Idrija, kar je osnova za izdelavo srednjeročnih planskih dokumentov. Poudariti je treba, da delovni kolektiv tega tozda z novo organiziranostjo ne trga in tudi nima namena trgati vezi znotraj IMP. Nasprotno, želi doseči boljšo povezanost med sedanjimi DO in TOZD, ki ni na ustreznih ravni. Zato kaže v prihodnje z raznimi organizacijskimi oblikami in drugačnimi dohodkovnimi odnosi vzpostaviti tako povezanost, ki bo zagotavljala boljše odnose in rezultate dela. Osnove, ki so izdelane, so jasno opredelile, kje so stične točke in skupni interesi, ki jih bo treba z reorganizacijo spraviti v življenje. Pri tem bo potrebno predvsem zagotoviti enotnost IMP namesto zapiranja v ozke lokalne ali regionalne okvire, ki samo razdvajajo kolektive. Časovni plani so za vse postopke samoupravne organiziranosti postavljeni realno. Tako naj bi se delovni ljudje TOZD TIO Idrija s 1. januarjem prihodnje leto na novo organizirali na osnovi izdelanih izhodišč — v 1. fazi kot enovita delovna organizacija.

M. PRIMC

TOZD

1. OV Ljubljana
2. Montaža Koper
3. Klima-montaža Ljubljana
4. Montaža Maribor
5. Inženirski biroji Maribor
6. Blisk Murska Sobota
7. EKO Ptuj
8. Elektromontaža Ljubljana
9. TEN Ljubljana
10. Dvigalo Ljubljana
11. ISO Slovenske Konjice
12. TRATA Ljubljana
13. ITAK Ljubljana
14. SKIP Ljubljana
15. IND. proizvod. Celje
16. Montažna proizvodnja Celje
17. Klima-proizv. Ljubljana
18. TIO Idrija
19. Panonija Murska Sobota
20. LSNL Ivančna gorica
21. HVA Ivančna gorica
22. LBK Ljubljana
23. Inženiring Ljubljana
24. Zastopstva Ljubljana
25. Izobraževalni center Domžale
26. Projektivni biro Ljubljana
27. Uredniški odbor
28. Delavski svet SOZD
29. ZK
30. Koordinacijski odbor sindikata
31. ZSMS
32. Delovna skupnost SOZD

Komisija za informiranje

- Kuret Vladimir
Petan Vladimir
Lapuh Vinko
Kučež Roman
Marn-Borec Vesna
Karba Karel
Mežnarič Janez
Rožej Nikita
Dremelj Alojz
Suhadolc Severin
Vidali Ivan
Novak Tereza
Somrak Slavko
Strojnik Vesna
Weissenbach Erik
Koprivnik inž. Kazimir
Zatler Bojan
Kostanjšek Milan
Zadravec Andrej
Mravljja Jože
Smodiš Ivo
Janežič Ivan
Smith Simona
Šiftar Šarlota
Kovač Jelka
Gspan Peter
Primc Marija
Štrus Tone
Tomič Vojko
Rabzelj Vlado
Siranko Janko

Svet počitniške skupnosti

- Bukovec Srečko
Zelenc Mirko
Rakovec Marjan
Belej Milan
Grošelj Marko
Roš Milenko
Polanec Janez
Lah Anton
Selan Jože
Fakin Leopold
Pliberšek Anton
Komadina Stipe
Prušek Ludvik
Čarman Franc
Kaučič Konrad
Žgajner Viktor
Prvolović Velizar
Šuligoj Ivan
Fujs Karel
Oltra Marjan
Erjavac Alojz
Žagar Franc
Meliva Igor
Zupančič Meta
Frank Marjan
Telič Andrej
—
—
—
Lah Anton
—
Pogačar Tončka

POPRAVEK

V 6. številki GLASNIKA nam jo je na 6. strani zagodel tiskarski skrat. V naslovu je napačno napisano Bliskoviti, pravilno se glasi Bliskovi. Prizadetim se za napako opravičujemo.

T. ŠTRUS

Delovna organizacija

1. PROMONT Ljubljana
2. PMIMaribor
3. EMOND Ljubljana
4. IKO Ljubljana
5. KLIMA Celje
6. KLIMAT Ljubljana
7. LIVAR Ivančna gorica
8. IZIP Ljubljana
9. DSSOZD
10. Koord. odbor sind. SOZD
11. Delavski svet SOZD

Komisija za planiranje in družbenoekonomske odnose

- Poljanšek Samo, inž. str.
Jurak Minka, dipl. oec.
Gržinič Borut, dipl. oec.
Zupančič Klara, dipl. oec.
Kajba Ivan, dipl. oec.
Pečar Boris, dipl. oec.
Rovanšek Anica, dipl. oec.
Kafol Ratimir, dipl. oec.
Korže Uroš, dipl. oec.
Rojc Janez
Semolič Viljem

Komisija za razvojna in tehnična vprašanja

- Korinšek Stane, dipl. inž.
Firm Boris, dipl. inž.
Pompe Rihard, dipl. inž.
Urbas Bogomir, dipl. inž.
Mernik Branko
Završnik Stane, dipl. inž.
Rode Andrej, dipl. inž.
Glavnik Borut
Kržan Miklavž, dipl. inž.
—
Uran Demetrii, dipl. inž.

Komisija za samoupravljanje

- Kecman Dušan, dipl. iur.
Herga Ivan
Bočič Viktor
Kolarič Josip
Čanjč Marjana
Kostanjšek Milan
Wildmann Borut
Hočevar Dušan, dipl. iur.
Mauri Stane
—
Wildmann Borut

ZAPOSLOITI MORAMO VSE ZMOGLJIVOSTI

Delavskisvet SOZD IMP je na svoji drugi redni seji 26. junija 1980 imenoval za generalnega direktorja SOZD IMP dipl. inž. Franca Kumšeta, dosedanjega glavnega direktorja DO EMOND. Da bi naše delavce seznanili z njegovimi načrti, smo tov. Kumšeta prosili, da odgovori na naša vprašanja.

— Pred 20 leti ste se zaposlili pri IMP kot projektant. Kakšen je bil IMP takrat?

»Takoj po opravljenem diplomskem izpitu na Elektrofakulteti v Ljubljani sem se zaposlil pri podjetju Elektrosignal v projektivnem biroju. Pred rednim študijem pa sem v vojnem letalstvu kot prostovoljec aktivno odslužil pet let.

Kakšen je bil IMP takrat?

Takrat sta obstajali podjetji Toplovod in Elektrosignal, ki sta si na področju elektromontažnih storitev celo konkurirali. Toplovod je imel vso svojo proizvodnjo skoncentrirano na Trati, delovno enoto v Mariboru, Kopru in izpostavo v Kranju. Sedež podjetja je bil v baraki v Črtomirovi ulici.

Elektrosignal pa je imel kovinsko delavnico v Kotnikovi ulici (nekdanji hlev), elektrodelačnico, projektivni biro in konstrukcijo na Gospodarskem razstavišču, sedež podjetja pa je bil v Parmovi 33. Leta 1960 se je projektivni biro s konstrukcijo preselil v barako na področje Vojkove. Le-ta je stala na mestu, kjer je danes IMP ambulanta. To je bil začetek izgradnje v Vojkovi ulici. Mnogi, ki so bili zaposleni takrat v projektivnem biroju lahko potrdijo, da so bili divji zajci nemalokrat obiskovalci pod okni barake.

— Vseh dvajset let ste delali na področju elektrotehnike. Kako se je to področje razvijalo v primerjavi z ostalimi v IMP?

»Leta 1961 sem predsedal iz projektive v montažno dejavnost in se našel pri delu, ki mi je, kot se temu reče, »ležalo« v vseh ozirih. Z elektro montažnimi storitvami smo bili prisotni na celotnem področju Jugoslavije.

V aprilu leta 1963 sta se združili podjetji Toplovod in Elektrosignal, ki sta do 1. 1. 1964 poslovali pod firmo Toplovod-Elektrosignal nato pa z novim imenom IMP.

Združitev je prinesla novemu podjetju celo vrsto prednosti, saj je združevalo vse vrste montažno instalacijskih storitev, projektivne biroje pa strojno in elektro de-

javnost ter proizvodne kapacitete obeh dejavnosti za oskrbo montaž. Beležimo hitro rast celotnega obsega poslovanja in prisotnost IMP na vseh pomembnejših objektih.

Ob združitvi podjetij so bili na področju elektro dejavnosti prisotni trije obrati: Elektro obrat v podjetju Toplovod z nekaj manj kot sto monterji, Elektro montaža pri Elektrosignalu z nekaj manj kot tristo monterji, Elektro proizvodnja pri Elektrosignalu z jakotočno delavnico in kovinsko delavnico. Prostorsko je bila šibkotočna proizvodnja locirana na Titovi 126, jakotočna proizvodnja v Vojkovi ulici (provizorij) in kovinska delavnica v Vojkovi tik pred dograditvijo.

Manjša elektro delavnica za potrebe elektro obrata je obstajala tudi na Trati.

Jakotočna in šibkotočna proizvodnja je nastala iz potreb montaže, vendar je kmalu prerasla ta okvir in proizvajala vedno več za zunanje naročnike.

V okrilju obrata Elektromontaža je od leta 1962 obratovala proizvodna delavnica v Slov. Konjicah kot nasledek podjetja »Elektroinstalacije — Slov. Konjice«. Iz te skromne enote je zrasel nov TOZD »Industrija stikalne opreme«, ki je že daleč prerasel potrebe Elektromontaže, saj nad 2/3 izdelkov proizvaja za kupce izven IMP.

TOZD Elektromontaža je na področju Vojkove ulice zgradil nove poslovne in proizvodne prostore in razvil posamezne službe. Mislim, da se je elektromontažna dejavnost razvijala s približno enakim tempom kot ostale vrste montažnih dejavnosti v IMP. Tega pa ne moremo trditi za razvoj Tovarne elektronaprav. Le-ta se lahko pohvali z evropsko kvaliteto svojih izdelkov, vendar prostorske kapacitete v zadnjih 17. letih niso bistveno povečane. Z dograditvijo nove proizvodne hale, novo opremo in samoupravno reorganizacijo v dve TOZD za področje jakega in šibkega toka lahko pričakujemo nov impulz v rasti proizvodnje in

znatno povečan obseg poslovanja v naslednjem obdobju.

— Kaj vas je pri tem razvoju motilo?

»Elektromontaža je v vsem obdobju kljub absolutni rasti v sistemu IMP relativno zaostajala. Združevanje velikih podjetij strojne stroke v poslovni sistem IMP (Simplex, Panonija, Klima Celje) in pospešena rast tovrstnih TOZD in livarstva znotraj IMP sta vsekakor pogojevali zgornjo ugotovitev.

Resnici na ljubo pa moram reči, da poleg številnih notranjih slabosti, tozdu TEN v preteklem obdobju ni bilo poslano z ročicami. Izgubil je prototipno delavnico na Titovi 126 in pri delitvi Vojkove lep del zemljišča, s katerim je upravljal.

— Kje so po vašem glavnih razlogi za počasnejši razvoj IMP, kot smo ga bili vajeni pred leti?

»Če pregledamo posamezne DO in TOZD z ozirom na njihov fizični obseg proizvodnje, lahko takoj ugotovi-

vimo, da je le-ta iz leta v leto v nenehnem porastu. Intenzivno rast celotnega prihodka IMP pa ugotavljamo v letih, ko so se v sistem IMP vključevale nove DO oz. TOZD. Na splošno o počasnejšem razvoju ne moremo govoriti. Bile so zaključene nove investicije v Blisku, Elektrokovinarju, TIO Idrije, Promontu, Livarju in drugod, kar pogojuje večji obseg proizvodnje. Res pa je, da v zadnjih nekaj letih v poslovni sistem IMP ni bilo novih vključitev.

— Kako ocenjujete današnji gospodarski položaj IMP?

»IMP je s svojo montažno dejavnostjo in proizvodnjo nepogrešljivo prisoten v investicijski potrošnji, saj izvajamo vse vrste instalacij, montiramo in proizvajamo dvigala in drugo opremo, ki je prisotna na vsakem objektu.

Zaradi tega smo odvisni od vsakega pospeška ali pojema, ki se pojavi na področju investiranja. Ukrepi na tem področju, ki se izvajajo in še bolj zaostrena investicijska poraba v prihodnje, našemu poslovnemu sistemu še daleč niso v prid. Posamezne TOZD to različno občutijo. V montažnih TOZD je pričakovati zmanjšanje obsega del še proti koncu leta in pri-

hodnje leto.

Ta izpad bomo lahko uspešno kompenzirali z angažiranjem na montažah v inozemstvu. Težave bodo v tistih TOZD, katerih izdelke trg zaradi zmanjšanja investicij ne absorbira več in nimajo možnosti izvoza. Neizprosno moramo voditi bitko za realizacijo postavljenih planov in za večjo produktivnost.

— Zakaj je v zadnjem času prihajalo do samosvojih odločitev organizacijskih enot mimo skupnih dogovorov v okviru SOZD?

»Po reorganizaciji prejšnje DO IMP v sestavljeno organizacijo je nastalo osem delovnih organizacij z večjim ali manjšim številom TOZD. Na čelo teh delovnih organizacij kot samostojnih organizacijskih enot so prišli v večini primerov dolgoletni vodilni delavci v IMP, ki so bili neposredni kreatorji novih delovnih organizacij s polno mero odgovornosti in poznavanjem razpoloženja znotraj posameznih kolektivov.

Pri oblikovanju raznih predlogov na nivoju SOZD in izvajanju nekih drugih aktivnosti se je nivo delovne organizacije obšel ali zanemaril, kar se je odrazilo pozneje v odklonilnih stališčih večine DO.

Do samosvojih odločitev v posameznih organizacijskih enotah je prišlo sigurno zaradi potreb v njih samih. Verjetno je izostal posluš za dogajanja in pravočasen pristop k reševanju, kar je privedlo do takšnega reševanja zadev.

— Kako načrtujete nadaljnjo pot IMP pod vašim vodstvom?

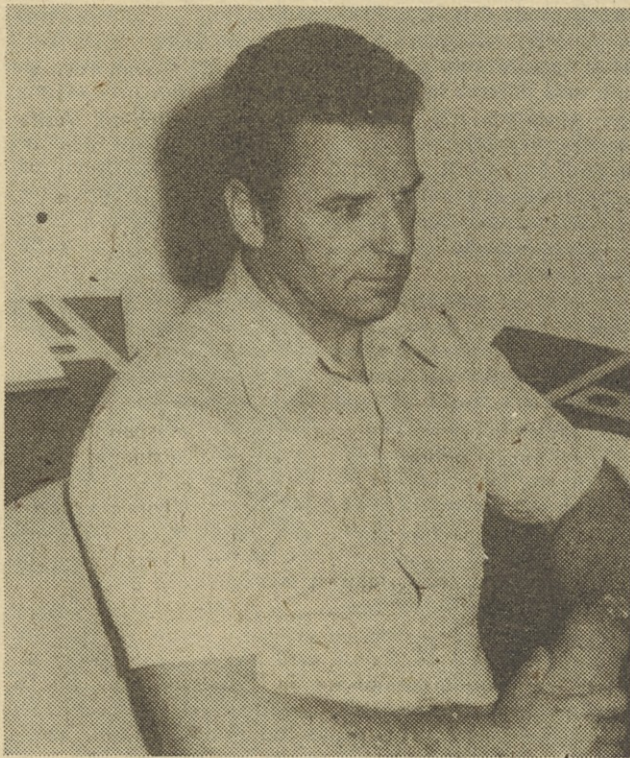
»Tu moramo izhajati iz stanja, v katerem se nahajamo in iz že sprejetih osnov plana za naslednje obdobje.

To pomeni sedanji predmet poslovanja poglobljati in razširjati (izboljševanje tehnologije in vključevanje novih DO in TOZD), intenzivno iskanje novih poti za izvoz in utrjevanje obstoječih, krepitev inženiringa, projektivnega biroja in navezava stikov s poslovnimi skupnostmi, racionalno izvajati politiko investiranja (brez podvajanja programov), krepiti solidarnost in pripadnost sistemu IMP med sodelavci IMP.

— Katerih nalog se boste najprej lotili?

»Glede na gospodarski položaj v širšem in ožjem merilu je vsekakor na prvem mestu skrb za zaposlitev vseh kapacitet v sistemu IMP. Potrebno je pridobiti čim več dela zunaj meja Jugoslavije in na tuji trg

(Nadaljevanje na 13. strani)

Franc Kumše se je rodil leta 1929 v Ljubljani. Leta 1959 je diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani in se je takoj po diplomski zaposlil pri takratnem Elektrosignalu. Prvo je bil projektant v PB, tehnični direktor za Elektromontažo, vodja ekonomske enote za Elektromontažo, direktor obrata Elektromontaže, direktor TOZD Elektromontaža in glavni direktor DO EMOND. Leta 1963 je bil poslanec republiškega zbora, član skupščine mesta Ljubljane, opravljal je še druge družbenopolitične funkcije. Član ZK je od leta 1945. Delavski svet SOZD IMP ga je imenoval za generalnega direktorja za 4 leta, po preteku mandata je lahko ponovno imenovan.

Sindikat opredelil stališča glede rasti osebnih dohodkov

Koordinacijski odbor sindikata SOZD se je 26. 6. 1980 sestel na 3. redni seji. Na dnevnem redu so bila pomembna vprašanja glede rasti osebnih dohodkov, sistema delitve osebnih dohodkov in oblikovanja sredstev skupne porabe v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Poleg tega je koordinacijski odbor razpravljal še o Dnevu delavcev IMP in združevanju sredstev za adaptacijo doma na Vojskem.

Razprava o sistemu delitve osebnih dohodkov je bila dolga in živahna. Poznamo težave, ki nam jih povzročajo sedanji sistem delitve osebnih dohodkov, vemo tudi, kako daleč smo še od resnične delitve po delu. Ker moramo komisija za planiranje in družbenoekonomske odnose pri delavskem svetu SOZD v samoupravnem sporazumu o temeljnih plana določiti osnove sistema delitve OD za obdobje 1981—1985, je koordinacijski odbor sindikata sprejel naslednja stališča:

1. Pri oblikovanju sredstev za OD in skupno porabo, moramo dosledno upoštevati določbe na referendumih novembra 1979 sprejetih osnov plana IMP 1981—1985:

— 2. 1. 12. 11: oblikovanja sredstev za OD in SP po načelih solidarnosti in vzajemnosti med TOZD in odvisnosti od ustvarjenega dohodka v TOZD;

— 2. 3. 3. 1.: za SP (omejena in programirana) TOZD izločajo iz čistega dohodka povprečno letno 2,7-kratni enomesečni neto OD IMP v prejšnjem letu za SSP v tekočem letu; v odvisnosti od ustvarjenega dohodka se tako opredeljeni SSP poveča za največ 15 % (nadpovprečni dohodek na zaposlenega v primerjavi s povprečjem IMP);

— 3. 1. 3.: odvisnost sredstev za OD in SP delavcev v TOZD in DS od ustvarjenega dohodka tako, da bo mogoče ugotoviti dejanski delovni prispevek vsakega delavca, delovni prispevek vseh delavcev TOZD oz. DS, delež v minulem delu, in da se delež ČD, ki se razporeja za OD in SPP iz leta v leto povečuje za največ devet desetih prirasta dohodka TOZD, znotraj tako ugotovljenega deleža pa lahko naraščajo sredstva za SPP po največ takšni dinamiki kot narašča dohodek TOZD.

2. KOS v bodoče ne bo

katero bodo delavci posameznih TOZD že v osnovi postavljeni v različni neenakopraven položaj; zakon mora biti osnova za najenostavnejše delo (RR) v vseh TOZD in DS enaka, dogovorjena in stalna skozi celo leto (razen event. izjem, ki ne dosežajo dovolj visokega dohodka). Zato naj TOZD, ki dosežajo boljše rezultate, višje OD uveljavijo skozi stimulative oblike nagrajevanja, ne pa skozi povečanje osnove, t.j. RR.

3. KOS v celoti podpira sistem delitve OD, ki mora zagotoviti:

— odvisnost OD od doseženih poslovnih rezultatih ob upoštevanju enakopravnosti, vzajemnosti in solidarnosti med TOZD;

— postopno in stalno zmanjševanje dela iz »odločbe« oz. RR v celotnem OD na račun nagrajevanja po rezultatih dela delavca in TOZD;

— postopno in stalno zmanjševanje delovne dobe in stalnosti kot edinih kriterijev nagrajevanja iz minulega dela na račun kriterija upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi.

4. KOS bo posebej vzpodbujal vse delavce, da se tvorno vključijo v obravnavo samoupravnih sporazumov o temeljnih plana in v zvezi s tem tudi zavzemal ustrezna stališča.

5. Zaradi enotnega oblikovanja sredstev za OD in SP in sploh zaradi enotnega urejanja celotnega sklopa družbenoekonomskih odnosov KOS meni, da je treba takoj začeti s pripravo SaS o družbenoekonomskih odnosih v SOZD IMP. Če bi s tem aktom hoteli doseči zaželjene uspehe in cilje, bi moral stopiti v veljavo najkasneje z naslednjim srednjeročnim obdobjem, se pravi s 1. 1. 1981.

SaS o družbenoekonomskih odnosih v SOZD IMP bi moral urediti zlasti naslednja področja:

— opredelitev dohodkovnih odnosov v SOZD IMP
— skupna načela, osnove in merila, kriteriji oz. pravila

internih cen
skupnega prihodka
svobodne menjave dela
razporejanje dohodka in čistega dohodka
delitve sredstev za OD in skupno porabo,

določenih posamičnih pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev pri delu
— sankcije za primer kršitve skupnih dogovorov.

Ker menimo, da je sicer za to področje pristojna komisija za DGO in planiranje pri delavskem svetu TOZD trenutno polno obremenjena s pripravami za SRP obdobje 1981—1985, predlagamo kolegiju SOZD IMP, da takoj imenuje posebno komisijo za pripravo ter navedenega SaS.

O dnevu delavcev IMP je koordinacijski odbor že razpravljal na eni prejšnjih sej. V pripravljani odbor so po več mesecih (in številnih urinah) poslali svojega delegata od osmih le tri delovne organizacije. V razpravi so delegati ugotovili, da v večini tozdov ni pravega interesa za organizacijo omenjenega dneva. Za dobro organizacijo nimamo več veliko časa, po dosedanjih informacijah nobena od temeljnih oz. delovnih organizacij ni pripravljena prevzeti organizacije, oz. pokroviteljstva te prireditve. Res je tudi, da sedanji trenutek ni najbolj primeren za organizacijo takšnih in podobnih prireditev. Na osnovi teh ugotovitev so delegati sprejeli naslednja sklepa:

»Dan delavcev IMP« naj se letos ne organizira. V ta namen ustvarjena sredstva (delali smo v soboto 29. 3. 1980) naj vsaka TOZD oz. delovna skupnost na osnovi odločitve organov upravljanja kar najbolj smotno izrabi v stabilizacijske namene.

Ne le organizacija »Dneva delavcev IMP«, ampak vse akcije KOS — tako programsko, organizacijsko in finančno naj se za leto 1981 ter v vseh naslednjih letih pravočasno predvidi in planira že letos oz. v tekočem letu za naslednje leto.

Tudi o domu na Vojskem je koordinacijski odbor že večkrat razpravljal in vzpodbujal akcijo za združevanje sredstev za njegovo adaptacijo. KOS je sprejel naslednja stališča:

stava temeljnih organizacij ne zadoščajo za adaptacijo doma na Vojskem, KOS podpira predlog, da se manjkajoča sredstva (816.000 din) pokrijejo iz sredstev amortizacije počitniške skupnosti IMP, ker so ta sredstva namenjena za razširitev kapacitet počitniške skupnosti, v nasprotnem primeru pa bi ostala neizkoriščena.

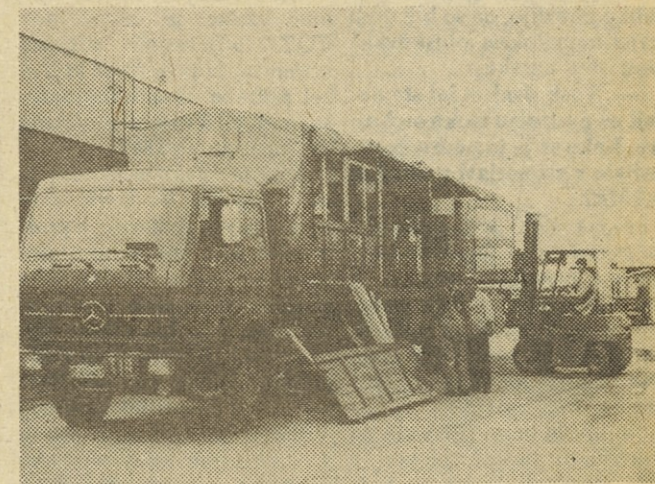
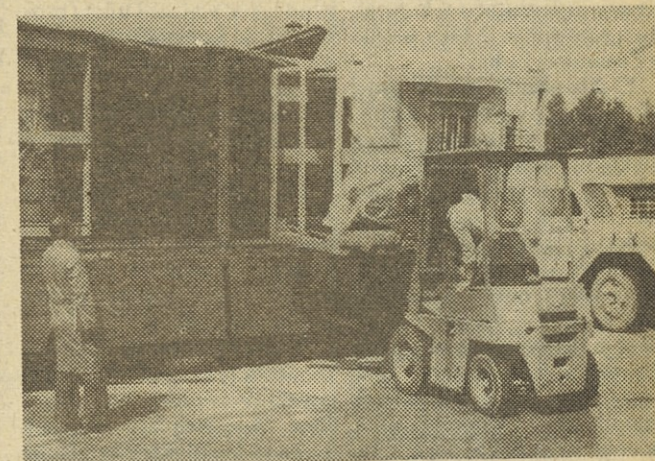
Akcijo v temeljnih organizacijah za združevanje sredstev za adaptacijo doma na Vojskem je treba nadaljevati, da bi zmanjšali visok delež

TOZD TIO za adaptacijo doma.

Koordinacijski odbor sindikata je v zvezi s poslovanjem naših počitniških domov sprejel stališče, da bi bili lahko naši domovi (predvsem Fiesa) odprti tudi izven sezone za naše delavce, ki delajo v njihovi okolici. Zato naj temeljne organizacije, ki predvidevajo izvajanje del na teh območjih, o tem pravočasno obvestijo počitniško skupnost SOZD, da bo lahko ustrezno ukrepala.

T. ŠTRUS

● TOZD KLIMA PROIZVODNJA Nova pošiljka za Irak

V začetku julija so delavci TOZD Klima proizvodnja naložili na avtovlačilce letošnjo drugo pošiljko za Irak. Oprema (ventilatorji, klimati) je namenjena za klimatizacijo objektov na gradbišču KOL 77. Tovornjaki so

dolarjev, odpeljali najprej do Kopra, kjer so se vkrcali na trajekt za Sirijo, od tod pa so potovali še 1200 kilometrov po kopnem. Za celotno pot so potrebovali približno 14 dni. Tej pošiljki bo sledila še ena ob novem letu.

● TOZD MONTAŽA KOPER

ZA STANOVANJA ZMANJKUJE DENARJA

V Montaži Koper se s stanovanjsko problematiko takole spopadajo: V tem TOZD je 9-članski odbor (z namestniki) za družbeni standard in stanovanjske zadeve, ki ima po samoupravnih predpisih pravico odločanja o razdeljevanju sredstev za stanovanjske namene. Ta odbor je imenoval 3-člansko izvršno komisijo, ki je pregledala prošnje, si ogledala stanovanja prosilcev, točkovala njihove razmere za dodelitev družbenih stanovanj, medtem ko je opisala stanovanjske razmere prosilcev za dodelitev stanovanjskega kredita za adaptacijo, novogradnjo in revitalizacijo stanovanj.

V preteklosti so prošnje za stanovanjskih reševati šele po sprejetju zaključnega računa, ko so bila znana finančna sredstva za te namene, medtem ko je bil letos postopek drugačen. Komisija je pregledala prošnje in jih točkovala preden so bila z zaključnim računom določena finančna sredstva za

reševanje stanovanjskih vprašanj. Za razliko od preteklih let, ko so dobili finančna sredstva šele v juniju po opravljenem omenjenem predhodnem postopku, je letos stanovanjska sredstva odbor razdelil že marca, saj je bil prejšnji postopek opravljen že lansko jesen.

Da bi imela TOZD celoten pregled razmer, v katerih živijo tisti delavci, ki nimajo rešenega stanovanjskega vprašanja, je odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve 13. marca lani sprejel sklep, da bo izvedel anketo.

Pripravljen je bil poseben anketni list, ki so ga vsi delavci prejeli skupaj z osebnimi podatki. Anketa, žal, ni dala željenih rezultatov, saj je od približno 350 zaposlenih izpolnilo anketni list le 55 odstotkov delavcev. Kljub temu je strokovna služba na podlagi omenjene ankete in upoštevajoč število prosilcev izde-

lala srednjeročni program stanovanjske graditve za obdobje od 1980 do 1984, iz katerega izhaja, da bo TOZD letno zagotovila 130 kvadratnih metrov stanovanjskih površin, ostala sredstva pa bodo namenili za stanovanjske kredite.

Ker so letos samoupravni organi pravočasno začeli reševati stanovanjske probleme in je bila že pred sprejemom zaključnega računa znana potrebna višina finančnih sredstev, je bil na zborih delavcev sprejet sklep, naj se letos nameni za reševanje stanovanjskih problemov okoli 4 milijone dinarjev.

Ker je bilo kar precej prosilcev, saj je oddalo prošnje za stanovanjske kredite 43 delavcev in za dodelitev družbenih stanovanj 20, je odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve uvidel, da lahko reši največ prošenj, če bi se razpoložljiva sredstva oplemenitila z vezavo v banki.

Tako so vezali stanovanjski denar pri Beograjski banki — poslovni enoti Koper in sicer 1.764.000 dinarjev s čakalno dobo 6 mesecev. Na ta način bodo ta sredstva oplemenitenjena z 250 odstotki. Ta denar bodo razdelili delavcem, ki so zaprosili za kredite. Pri Kreditni banki Koper so vročili 1.270.000 dinarjev. Navedeni znesek bo obogaten z 240 odstotki s čakalno dobo 11 mesecev in bo porabljen za nakup družbenih stanovanj. S takim načinom obračunavanja stanovanjskega denarja bo imela TOZD na razpolago za reševanje stanovanjskih problemov 8.500.000 dinarjev. Kljub takšni višini razpoložljivih finančnih sredstev pa odbor ni mogel ugoditi vsem prosilcem. Od 43 prošenj za kredite je bilo rešenih 39, od 20 prošenj za stanovanja pa so zagotovili sredstva za nakup stanovanj za 6 prosilcev.

M. PRIMC

(nadaljevanje z 11. strani)

plasirati čim več lastne proizvodnje. To je v danem trenutku primarna naloga.

— Ali boste in kako boste uspeli množico različnih interesov v okviru SOZD »spraviti na skupni imenovalec«?

»Današnji sistem IMP je razpet čez vso Slovenijo. To pa pomeni, da poleg čisto tozodovskih interesov nastopajo tudi lokalni interesi, ki izhajajo iz konceptov družbenopolitičnih skupnosti. Vsi se želimo hitro razvijati na svojem področju delovanja. Možnosti v posameznih občinah pa so različne. Tam, kjer je prisotno močno zaledje delovnih rok, želijo čim več delovnih mest, druge, kjer pa vsako novo delovno mesto pomeni še kopico drugih stroškov, so v DPS zahteve ravno nasprotno. Nadalje je tu prisoten koncept razvoja Slovenije, mimo katerega IMP ne more. Imamo skromno odmerjena prirodna bogastva, zato bomo morali proizvajati tisto, kar vsebuje malo materiala pa veliko znanja in tisto potem tudi montirati. Sem spadata področje strojegradnje in elektronike. To temeljno izhodišče bomo morali v naših programih upoštevati. Poleg tega bo za doseg čimboljših poslovnih učinkov potrebno uvesti določeno delitev programov.

Iz povedanega sledi, da bo znotraj razvojnega koncepta Slovenije potrebno usklajevati tudi med interesi družbenopolitičnih skupnosti in interesi in možnostmi posamez-

nih organizacijskih enot v sistemu IMP. Osnove srednjeročnega plana smo sprejeli — na nas je sedaj, da začrtamo tudi vrstni red.

— Opravljali ste odgovorne naloge od tehničnega direktorja za elektromontažo do direktorja DO Emond. Ste izkušeni vodilni delavec. Kakšna so vaša načela vodenja? Ali se jih boste držali tudi v bodoče?

»Vedno je potrebno vedeti, kaj hočemo. Pri tem je treba biti globoko prepričan, da je to tudi prav. V vsakem trenutku in na vsakem mestu delovati v smeri k tistemu, kar hočemo. Potrebno je biti v središču dogajanja z geslom »dajmo« (Ne »dajte«). Za aktiviranje posameznih zadev je pomembna izbira pravega mesta in pravega trenutka in pravih subjektov.

Pri tem je zelo pomembno, kakšni so medsebojni odnosi. Le-te je potrebno nenehno graditi in jih negovati. Izhajanje iz pozicije moči odklanja sodelavce od razmišljanja in jih ne motivira v pozitivnem smislu in je tudi sicer nepopularno.

O tem bi se dalo marsikaj povedati. Ljudje smo vseh mogočih značajev in temperamentov in je treba za vsakega najti pravo pot. Nihče pa ne more iz svoje kože, zato tudi pri sebi ne pričakujem bistvenih sprememb, tako da bom ostal tak, kakršen sem po načelih in načinu dela tudi v bodoče.

Vprašanja zastavil:
T. ŠTRUS

● OBRAZ IZ KOLEKTIVA

MILENA FEGUŠ

So delavci, ki delajo vse življenje v eni organizaciji, v enem oddelku, celo isto delo. Delajo z ljubeznijo, ne razmišljajo, da bi si poiskali drugo delo, drugo sredino. Pripravljeni so s sodelavci deliti dobro in slabo, uspehe in

Milena Feguš

neuspehe. Ena takšnih je tudi Mariborčanka Milena Feguš. Sredi marca l. 1955 se je zaposlila pri Toplovodu kot materialna knjigovodkinja. Takrat majhni Toplovodov obrat v Mariboru je zaposloval malo delavcev. V skromno skupnino režijev je prišla tudi Milena, nasmejana, zgovorna, delavna.

»Na tiste čase imam zelo lepe spomine. Vedeli smo, zakaj delamo. Gradili smo nekaj novega, naprezali vse sile. Bili smo kot družina —

vsi za enega, eden za vse.»

Takrat so material knjižili ročno. Leta 1959 se je začel obrat naglo razvijati. Potrebe po delavcih v knjigovodstvu so bile vedno večje. Večino najtežjega dela opravi računalnik.

»Maribor in Trata smo bili poskusni zajci pri računalniški obdelavi nekaterih knjigovodskih podatkov. Z računalnikom moraš delati z ljubeznijo, kot da delaš s človekom.»

S prenosom obdelave na računalnik se je način njenega dela spremenil.

»Polovico dela mi je vzel računalnik, v prvem trenutku je bil to zame pravi šok. Potem sem spoznala, da se da z računalnikom prav lepo delati. Delavcem v računskem centru sem sporočila svoje želje in vedno sem dobila, kar sem želela. Pri delu pride do trenutnih nesporazumov, ki jih hitro uredimo. Lepo delamo, računalnik mi je prijatelj.»

Njeno delo je iz dneva v dan enako, a vendar vsak dan svojsko. Vsakih štirih dni odda kartice za obdelavo, največ dela ima ob četrtertletju, polletju, tričetrtertletju in ob inventuri. Tako iz leta v leto, že 25 let.

In kako se počuti danes? Premišljuje. Išče pravo besedo. »Pravzaprav... Pravzaprav sem del hiše in ona tudi

del mene. Sem prihajam vedno z lepim občutkom, nikoli s težavo. Mislim, da smo ena družina tudi še danes, res...«

Zasmejala se je, široko, od srca, kot to znajo le redki.

Zgodi se, da se povleče malo vase, a to njeni sodelavci hitro opazijo, včasih so jo profesorji v šoli takoj vprašali, če je morda zbolela. »Življenje prinese marsikaj, včasih je že jutro takšno, da nisem razpoložena.« Potem nekaj vprašanj in dobra volja je zopet tu. »Sem žena, mati, babica, kolegica, delavka. Vse, kar delam v teh vlogah, delam z ljubeznijo, vsak dobi svoje. Za vsakega najdem lepo besedo, vever nasmeh in drugi zame prav tako.« S sodelavci se dobro razume, pravi, da jih ima rada, oni njo tudi. 24. februarja letos se je srečala z Abrahamom. »To je bilo enkratno srečanje. Sodelavci so me obdarili in potem smo se skupaj povsneli, enkratno...«

Po toliko letih človek verjetno ne razmišlja, da bi si poiskal drugo delo, vprašal pa sem jo vseeno, če je kdaj razmišljala, da bi odšla. »Nikoli,« je odgovorila tako odločno, da se je sama začudila odločnosti. »IMP je del mene. Če bo zdravje dopuščalo, bom tu dočakala pokojnino, ko bom stara 55 let.«

Tudi takrat bo verjetno težko odšla. Preveč dobre volje je še v njej, zvesta je IMP, zvestoba in pošteno delo pa je tisto, kar sama najbolj ceni.

T. ŠTRUS

● NAŠA GRADBIŠČA

KOPRSKA BANKA V KOPRU, OSNOVNA ŠOLA V SEMEDELJ

Koprčani bodo letos bogatejši za objekt Koprške banke in za osnovno šolo v Semeđeli, katere prva faza je že zgrajena. Na obeh objektih delajo naši monterji že od lanskega leta.

O delu na objektu Koprške banke je vodilni monter Franc Žnidarič iz TOZD Elektromontaža Ljubljana povedal naslednje:

»Stanovanja v Kopru so za monterja draga in težko dosegljiva posebno v turistični sezoni, ker imajo turistične agencije sobe rezervirane za svoje stalne turiste. Tako ne-

kateri monterji stanujejo celo v Izoli in Semeđeli ter so vezani na avtobusni promet. Prve mesece so lahko stanovali v hotelih.

Prehrana je prav tako draga, po turističnih cenah. Zataknilo se je okoli prehrabenih bonov, ki jih koprška Emona od letošnjega aprila dalje noče sprejemati.

Tega problema doslej še niso rešili, čeprav so vodilni monterji to zadevo sporočili kadrovske službi TOZD Elektromontaža. Te stvari bi morali čimprej urediti, ker vlada med monterji nerazpoloženje, saj že dva meseca trošijo za malico denar, boni jim pa ostajajo.

Pri montaži se monterji spopadajo s problemi kot so pomanjkanje materiala, dolgi roki dobave materiala, kratki roki za dokončanje del. Po-

sebnost pereča je nabava razdelilnih omar, ki jih izdeluje TOZD ISO Slovenske Kojnice ter jih le-ta prepozno pošilja in pa nekompletne. Vse to povzroča izgubo časa, zakasnitev rokov za dokončanje del. Trpi norma. Cene na tržišču se v tem času povišajo. Rekli bi lahko, da te stvari delajo slabo reklamo investitorju.

Nadaljnji problem so kadri, saj je zelo težko dobiti predvsem elektro monterje specialiste. Zato si TOZD Elektromontaža sposoja tovrstne specialiste od drugih OZD kot na primer od Elektrodistribucije Titove Učice in drugih. Ti monterji se za kratek rok (par mesecev) težko prilagodijo disciplini in delu na montaži. Treba je razumeti, da tak človek, ki se zaveda, da je le sposoben za kratek čas, ne bo tako zainteresiran za delo, kot član naše organizacije.

Med težave pri delu na gradbišču sodijo tudi neusklajeni in nepopolni projekti.

Glede varstva pri delu se ni kaj pritoževati, saj je na gradbišču za varnost poskrbljeno. S področja varstva pri delu imajo vsi monterji izpite. Na gradbišču prihaja varnostni inženir Zoran Barešič, ki o ugotovljeni varnosti pri delu na gradbišču napiše zapisnik.

Boljških izostankov skoraj ni, razen krajših boleznin ob prehladih, ki se jim je težko izogniti, saj so gradbišča odprta in je možnost za prehladna obolenja velika.

Zuhdija Samardžić, elektro monter iz TOZD Elektromontaža, ki dela na gradbišču Koprške banke osem mesecev, je povedal tole: »Z delom na tem gradbišču sem kar zadovoljen. Ni mi pa vseh organizacija dela, saj moramo neprestano kaj popravljati, ko na primer gradbinci zaradi premajhne pozornosti pri svojem delu poškodujejo žice, kable itd. Po potrebi montažna dela izvajamo pozno v noč, ker smo odvisni od gradbenih del, posebno pri betoniranju plošč, kjer je potrebno sproti vlagati vse instalacije.

Nadure delajo le nekateri monterji (le-te se obračunavajo po pravilniku), medtem ko monterji iz sosednjih re-

publik zaradi visokih davkov na nadurno delo niso pripravljeni delati nadur. Le-ti delajo nadure samo v primeru, če je delo res nujno potrebno.

Emil Koplan, ki je po poklicu elektromehanik, je pri gradnji Koperske banke v Kopru od začetka letošnjega januarja. K IMP je prišel za monterja dvigalo leta 1974 iz Škofjeloške Iskre. Sedaj opravlja delo vodilnega monterja v TOZD Dvigalo. Svoje stalne skupine nima, saj je na takem gradbišču, kot je Koprška banka, običajno le 5 do 6 monterjev, trenutno pa so na tem gradbišču samo trije monterji. Gradbišče je v primerjavi z drugimi dobro organizirano. Delo na tem gradbišču je dokaj zahtevno, ker terja veliko več natančnosti in poglobljenosti kot pri drugih gradbiščih, kjer je do slej delal, saj je vsaka narejena napaka zelo draga.

Delavci začasno stanujejo blizu gradbišča, kar je zaenkrat dokaj ugodno, problem pa bo nastal v zvezi s prenočišči v turistični sezoni.

Kar zadeva prehrano delavcev, se le-ti znajdejo vsak po svoje in se hranijo po različnih koprskih restavracijah.

Obveščeni so redno o vsem, kar je za njih pomembnega, iz Ljubljane.

Na gradbišču Koprške banke so delali TOZD Elektromontaža, TOZD Klima proizvodnja Ljubljana, TOZD Montaža Maribor in TOZD Dvigalo. TOZD Elektromontaža je na tem gradbišču začela z elektromontažnimi deli v lanskem marcu in jih bo predvidoma zaključila konec letošnjega avgusta. Tehnični pregled objekta pa je predviden mesec kasneje.

Vrednost elektroinstalacijskih del jakega in šibkega toka je približno 39 milijonov dinarjev skupaj z dodatnimi predračuni za spremembe del in projektov.

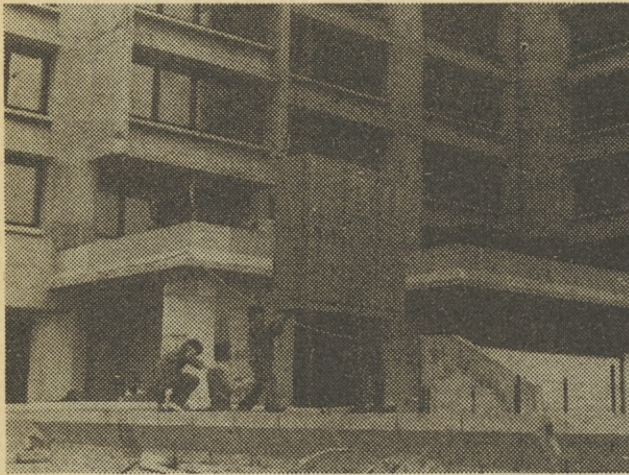
Leopold Novak, vodilni monter iz TOZD Elektromontaža, ki dela na gradbišču osnovne šole v Semeđeli od lanskega februarja takole pripoveduje: »V skupini, ki se po potrebi veča, nas je s tremi Učičani 9. Z njo sem zelo zadovoljen. Delo teče po planu. Roke celo prehitavamo.

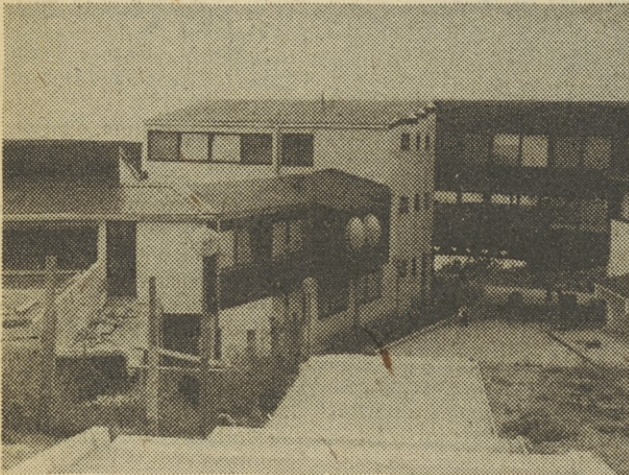
Skupina delavcev Elektromontaže na gradbišču Koprške banke. Od leve proti desni Ismet Baltić, Zuhdija Samardžić, Marjan Đapić, Ivan Vincek, Valent Hadrović, Josip Žinić, Josip Dryoderić, Vili Turha, Branko Gričnik in Franc Žnidarič.

Skupina delavcev na gradbišču Osnovne šole v Semeđeli pri Kopru. Od leve proti desni Cveto Tavčar, Vlado Turk, Darko Potrebuješ, Vinko Habjan, Dušan Strnad, Leopold Novak. Spreddaj so monterji Učičani. Od leve proti desni Milanko Mladenović, Milenko Mandić, Milisav Bijelić.

Opremljanje objekta Koprške banke z dvigali

Prva faza sedmelske Osnovne šole je nared

V primerjavi z drugimi gradbišči je delo na tem objektu zahtevnejše kot drugod, kjer smo doslej delali, ker vse instalacije polagamo v beton. Zato moramo biti ves čas prisotni na gradbišču, saj pri teh delih ne smemo zamujati. Za varnost pri delu je dobro poskrbljeno. Vsi monterji imamo izpite iz varstva pri delu. Varnostne predpise upoštevamo. Pri delu uporabljamo zaščitna sredstva. Nesreč pri delu skoraj ni. Prav tako ni večjih obolenj in tako tudi ni bolezenskih izostankov.

Srečujemo se z manjšimi problemi, ki jih sproti rešujemo z operativcem Zlatkom Plačkom ali pa z nadzornim organom. Predvsem so to problemi, ki so v zvezi s povratkom od doma ob ponedeljkih, z visokimi cenami stanovanj, s prehrano in z boni za malico, ki jih monterji ne moremo vnovčiti za malico.

Vlado Murk, monter: »Na gradbišču osnovne šole v Semedeli sem od lanskega avgusta. Z delom sem zadovoljen. Gradbišče je v primerjavi z drugimi gradbišči, kjer sem doslej delal, dobro urejeno. Po potrebi delam nadure.

Osební dohodek pa je glede na tukajšnje turistične cene nizek.«

Zlatko Plačko, operativec: »Prvo fazo osnovne šole v Semedeli smo začeli graditi v lanskem januarju in je bila zgrajena v rekordnem roku osmih mesecev. Tako so septembra že začeli v njej pouk. Z gradnjo druge faze smo začeli lanskega decembra in bo gradnja objekta predvidoma končana v letošnjem septembru. Gradnja bo ena od redkih, ki bo zgrajena v roku, ki je bil prvotno določen. Na tem objektu delata 2 tozda IMP in sicer Elektromontaža in Montaža Koper.

To je dokaj zahteven objekt zaradi arhitektonskih posebnosti, zato morajo biti naši monterji neprestano prisotni pri betoniranju.

Vrednost elektroinstalacij bo približno 10 milijonov dinarjev.«

Vinko Zupan, operativec iz Montaže Koper: »Težave so bile glede rokov. Sodelovanje med TOZD IMP na gradbišču je bilo dobro.

Vrednost strojnih del prve in druge faze te gradnje bo približno 5 milijonov dinarjev.«

M. PRIMC

Skrb za invalide

Temeljna organizacija združenega dela TIO Idrija rešuje problematiko zaposlovanja invalidov v skladu z veljavnimi zakonskimi predpisi. V tem TOZD je od 327 zaposlenih 31 invalidnih delavcev, torej nekaj manj kot 10 odstotkov. Od teh jih je 10 postalo invalidov v temeljni organizaciji in so bili po nastanku invalidnosti razporejeni na druga dela in naloge. 14 invalidov je TOZD TIO Idrija dobila iz idrijskega Rudnika in jih razporedila na ustrezna dela in naloge, 2 invalida sta prišla iz drugih OZD, 5 invalidov pa je v tem TOZD takih, ki so invalidni od rojstva, od posledic prometnih nesreč, itd. Vsi ti invalidi imajo status invalidnosti III. kategorije in jih 11 opravlja režijska dela in naloge. Ostalih 20 pa dela v proizvodnji.

TOZD TIO Idrija ima v katalogu del in nalog opredeljene naloge, na katerih lahko delajo invalidi in imajo le ti pri enakih razpisnih pogojih prednost pri zaposlovanju. Na osnovi pravilnika o delovnih razmerjih imajo invalidi v tem TOZD dodaten dopust. Za odkrivanje invalidnosti TOZD skrbi na ta način, da na osnovi zakona o preventivnih zdravniških pregledih pošilja delavce na periodične zdravstvene preglede. Zdravnik potem na podlagi ugotovitev o zdravstvenem stanju delavca sproži invalidski postopek, kadrovska služba TOZD sodeluje s Skupnostjo invalidsko pokojninskega zavarovanja, njihova služba pa je povezana s tozdom. TOZD nato delavca razporedi na ustrezna dela in naloge.

Kar zadeva osebni dohodek invalidnega delavca, dobi le ta, če je njegov osebni dohodek manjši, kot bi ga imel na prejšnjih delih in nalogah, razliko pri Skupnosti invalidsko pokojninskega zavarovanja.

Pogovarjala sem se z invalidnim delavcem **Viktorjem Rejem**, ki je do nastanka invalidnosti opravljal dela in naloge skladiščnika, potem pa je bil kot invalid razporejen k delom in nalogam ključavničarja v proizvodnjo rešetk. V IMP je zaposlen 9 let. Invalid je postal leta 1978 zaradi obolenosti hrbtenice. Ko ni

več zmožegal opravljeti težkega fizičnega dela v skladišču, je zaprosil TOZD, naj ga razporedi na ustrežnejše delo. Z njegovim sodelovanjem in s priporočili zdravnika, ga je TOZD TIO razporedila na dela specializiranega ključavničarja v delavnico klima naprav. S tem delom je zadovoljen, saj je le to lažje od prejšnjega. Mučna za invalida je le 30 kilometrov dolga pot do delovnega mesta in prav tako dolga spet domov, saj je vezan na prevoz z avtobusom, ki ga mora čakati v lepem in slabem vremenu, v mrazu in vročini ter mora vmes presestati iz enega avtobusa na drugega.

Pri osebnem dohodku, pravi, ni prikraščen, saj mu razliko do polnega osebnega dohodka prispeva Skupnost za invalidsko pokojninsko zavarovanje.

Temeljna organizacija združenega dela Projektivni biro rešuje problematiko zaposlovanja invalidov na osnovi zakonskih določb. Od 125 zaposlenih ima trenutno enega invalidnega delavca, ki je invalid IV. stopnje z 80 % invalidnostjo. Le-ta opravlja delo kopirca. Kot invalid brez roke je zelo uspešno opravljal naloge kopirca vse dotlej, ko je zbolel na obeh in se dalj časa zdravil. Po vrnitvi z zdravljenja lansko leto so ga v TOZD z njegovim sodelovanjem razporedili k delom kopirca na fotokopirnem stroju Xeroks. Delo pri fotokopirnem stroju Xeroks in v mirnejšem prostoru je sedaj zanj manj škodljivo.

Temu delavcu vsako leto priskoči finančno na pomoč sindikat tozda. Pred nekaj leti mu je TOZD dodelil stanovanje. Lansko leto pa mu je s svojimi finančnimi sredstvi v stanovanje vgradil tudi centralno kurjavo.

Delavka v strojepisnici je zbolela za hepatitisom in so jo na osnovi zdravniškega priporočila po zdravljenju iz strojepisnice, kjer je preveč sedela in hrupa, razporedili k administrativnim delom.

Invalidni delavci prejemajo enak osebni dohodek po razporeditvi na druga dela in naloge, kot so ga imeli na svojih prejšnjih delih, to pomeni, da dobe enak osebni dohodek

kot ostali zdravi delavci na podobnih delih in nalogah.

Dvainštridesetletni **Franc Mavec**, s katerim sem se pogovarjala v drugi polovici junija, je pri IMP od leta 1957. Sprva je opravljal delo tehničnega risarja, leta 1961 pa je začel opravljati delo kopirca. Leta 1945 se je ponesrečil z bombo in ostal brez ene roke. Leta 1961 je sporazumno z vodstvom Projektivnega biroja prevzel dela kopirca, ko je biro prvič nabavil kopirni stroj. Delo na kopirnem stroju je delavec opravljal do leta 1978, ko je zbolel na obeh. Potem se je dalj časa zdravil. Po vrnitvi z zdravljenja so v TOZD uvideli, da je dotedan je delo zanj škodljivo (amoniak, preprih) in ga je po dogovoru z njim razporedil k delom kopirca na fotokopirni stroj Xeroks, kjer je delo zanj manj škodljivo. Delavec se zaveda, da je to delo zanj edina rešitev.

Pri osebnem dohodku kot invalid ni prikraščen. Delavec invalid **Franc Mavec** ima družino z dvema šoloobveznima otrokoma. Žena je invalid iz časa NOB in ni zaposlena, saj bi bila zanj služba in gospodinjstvo pretežko breme.

Za prihodnje načrtuje le dobro vzgojiti otroke in priti do pokojnine. Kakšnega posebnega hobija nima. V prostem času obdeluje svoj vrtiček.

Kadar je v finančni stiski, mu priskoči na pomoč sindikat tozda. Posebno mu je bila njegova pomoč dobrodošla v času bolniškega staleža.

V tozdu so mi povedali, da je ta delavec zelo priljubljen in ga vsi projektanti kličejo »naš Francelj«.

M. PRIMC

ZAHVALE

Ob izgubi mojega dragega očeta se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata, sodelavcem, pevskega zboru IMP ter vsem, ki ste nam ustno in pismeno izrekli sožalje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

ANTON FEFER

Ob smrti moje drage mame se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD Elektromontaža in svojim sodelavcem za darovano cvetje, izraze sožalja ter za spremstvo na njeni zadnji poti.

SANISLAV BANKO

VAJA ŠTABA IN ENOT CIVILNE IN NARODNE ZAŠČITE

Po ukazu štaba civilne zaštite Krajevne skupnosti Bežigrad so člani civilne zaštite in narodne zaštite v sodelovanju s štabom in enotami civilne zaštite ČGP Delo 21. junija letos izvedli vajo na alarm »Potres 80«.

Glede na predvideno stopnjo potresa (IX. stopnja po Mercalli-jevi lestvici) so bili aktivirani: štab civilne zaštite enota za prvo medicinsko pomoč, gasilski

IMP na Titovi 37. Podpisniki sporazuma so: DO IZIP kot nosilec akcije, DS SOZD IMP, Interna banka in DS DO Emond.

Čprav so bili v tem času že

žigrad. V predhodno postavljenem šotoru zadaj za poslovno stavbo so se takoj sestali štab civilne zaštite in načelnik narodne zaštite. Poveljnik štaba civilne zaštite Dušan Udovič je izdal ukaz o pregledu stanja po potresu. Potrebno je bilo ugotoviti, koliko je bilo ranjenih in kje se le-

med 4. in 5. nadstropjem, zaradi česar je bil onemogočen prehod. V pritličju je izbruhnil požar zaradi kratkega stika. Požar je nastal tudi v montažni garaži za poslovno stavbo zaradi politega bencina. Zaradi požarov na objektu in panike med delavci so se tri delavke poškodovale.

nju danih nalog.

Iz poročil poveljnikov enot je bilo razvidno, da so bile naloge hitro opravljene. Vsem ranjenkam je bila nudena takojšnja prva pomoč na kraju nesreče, po evakuaciji pa so bile prenešene na varno mesto v šotor. Oba požara sta bila hitro pogašena. Tako je bila škoda le minimalna. Po gašenju na poslovni stavbi IMP je gasilski oddelek priskočil na pomoč delavcem ČGP DELO. Dokumenti iz 3. nadstropja poslovne stavbe SOZD IMP so bili evakuirani v šotor in zastraženi z dvema pripadnikoma narodne zaštite. Le-ta je tudi fizično zavarovala vse dohode do poslovne stavbe IMP in ČGP DELO s Titove ceste. Del tehnično reševalne ekipe IMP je sodeloval z ekipo DELA pri očiščevanju dohoda po Likozarjevi ulici. Enota za zveze je pomagala pri evakuaciji ranjencev in vzpostavila zvezo s štabom civilne zaštite KS Bežigrad in štabom ČGP DELO.

Vaja je trajala 3 ure. Po končani vaji smo poročilo o poteku vaje poslali v štab civilne zaštite KS Bežigrad.

Kljub temu, da je bila to le vaja, so na njej vsi pripadniki civilne in narodne zaštite resno sodelovali.

Za to sodelovanje se jim zahvalujemo, saj so pokazali, kako so se pripravljeni usposabljal za obrambo naše domovine.

B. K.

oddelek, enota za zveze (kurirji), tehnično reševalna enota ter enota narodne zaštite. Aktivirani so bili nadalje vsi, ki so se s SaS dogovorili o skupni organizaciji in delovanju civilne in narodne zaštite v poslovni stavbi SOZD

redni letni dopusti, se je vaje udeležilo od 52 pripadnikov civilne in narodne zaštite kar 39. Trinajst jih je bilo upravičeno odsotnih zaradi letnega dopusta in bolezni.

Ob 7. uri zjutraj je alarm zaznanil potres na območju KS Be-

nahajajo in katera območja družbene lastnine so ogrožena. Pri pregledu stanja po potresu je bilo ugotovljeno, da se je v 3. nadstropju poslovne stavbe SOZD porušila pregradna stena, poškodovano je bilo stopnišče

Na osnovi poročila o stanju poškodb v poslovni stavbi SOZD IMP je poveljnik štaba izdal ukaz poveljnikom posameznih enot za takojšnje reševanje ranjencev in imovine. Vse enote so hitro in strokovno pristopile k opravlja-

IMP IGRE Odbojka

Organizator IMP iger v odbojki, ki so bile v soboto, 14. junija 1980 v Celju, je bila DO Klima Celje. Tekmovanje se je odvijalo v telovadnici TŠ. Že pred osmo uro so se začeli zbirati tekmovalci in tekmovalke, da bi preizkusili svoje moči v odbojki.

Vsi prisotni so z enominutnim molkom počastili spomin na tovariša Tita, nato pa je tov. Božič, koordinator sindikata DO Klima, vse prisotne pristrčno pozdravil ter jim zaželel, da bi igre potekale predvsem v športno-prijateljskem vzdušju brez »ostrih« sodniških žvižgov.

Kljub temu, da je bilo prijavljenih osem ekip v moški in ženski konkurenci, se tri ekipe niso udeležile IMP iger v odbojki. Čprav so prišli udeleženci teh iger z različnimi željami na tekmovalni in z mnogo treme, se je le-ta izgubila že pri prvih udarcih žoge. Vse tekme so se odvijale v zelo borbenem in prijateljskem vzdušju, pokazalo se je tudi, koliko truda so ekipe vložile v predhodne treninge in igre so res potekale v »fair-playu«.

V ženski konkurenci sta

sodelovali samo dve ekipe, toda zmagovalca ni bil znan vse do zadnjega sodnikovega žvižga. Ekipa Klime Celje se je dobro upirala tekmovalkam PMI iz Maribora, toda na koncu so zasluženo zmagale igralke PMI. Rezultat je bil

2:1 v setih.

Pri moških je izstopala samo ekipa Klima Celje, ki je vse nasprotnike premagala z 2:0 in tako dobila pokal v svojo last. Borba za ostala mesta pa je bila zelo ogorčena.

VRSTNI RED

1. KLIMA Celje	8 točk	—	8:0
2. PMI	6 točk	—	6:2
3. DS SOZD	4 točke	—	4:6
4. EMOND	2 točki	—	3:6
5. ITAK	0 točk	—	1:8

Ob zaključku IMP iger v odbojki so si vsi udeleženci zaželeli še več podobnih tekmovanj, saj vsako tekmovalstvo prinese poleg lepega spomina še nove prijatelje.

Torej do prihodnjih iger ŠPORTNI — ZDRAVO!

Bojan Koštomaj

ZMAGOVALCI TRIM LIGE

V Izoli je bilo končano tekmovalstvo trim lige v malem nogometu, na katerem je sodelovalo 14 ekip v dveh skupinah. Tekmovanja se je udeležila tudi ekipa TOZD MK KOPER.

Prvo mesto v A skupini smo osvojili igralci IMP v B skupini pa igralci Gostinskega šolskega centra Izola.

V polfinalni tekmi smo se pomerili z drugo uvrščeno ekipo iz B skupine Mehanotehniko iz Izole in po dramatični borbi (rezultat prvega

polčasa 0:3) zmagali s 4:3. V finalu za prvo mesto je naša ekipa (Fermo, Pečar, Kljun, Cerkenik, Vičič, Cetinski, Cepak) premagala še Gostinski šolski center z rezultatom 2:1. Tako smo osvojili velik prehodni pokal, plaketo in diplomu.

Uspeh je toliko večji, kajti povprečna starost naše »mlade« ekipe je 32 let, GŠC pa le 18 let.

CETINSKI JOŽE,
inž. stroj.

Zmagovalna ekipa

Zmagovalci Trim lige — ekipa TOZD Montaža Koper